GLASILO DELAVCEV INDUSTRIJSKIH MONTAŽNIH PODJETIJ

GLASNIK

OKTOBER 1984, ŠTEVILKA 10, LETO XVIII

IMP Glasnik izdaja delavski svet IMP — industrijska montažna podjetja v 7.810 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Trebinjska 9, telefon (061) 343-342. Odbor za obveščanje pri sozd IMP Ljubljana Anka Brezec, Janez Dolinar, Marjan Gantar, Vladimir Jambor, Lojze Javornik (odgovorni urednik), Jože Kovač (predsednik), Vinko Krizmanič, Jelka Mayer, Majda Slapar, Ivan Šuligoj, Dragica Vake (namestnica predsednika) in Helga Vovk. Tisk Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Pripombe na sistem OD usklajene

Komisiji za samoupravljanje in za planiranje in družbenoekonomske odnose pri sozdovem delavskem svetu sta prve dni oktobra na dveh maratonskih sejah uskladili pripombe na osnutek Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Sklenjeno je tudi, da se bo javna razprava podaljšala.

O pripombah in spremembah, ki ga je Sporazum doživel, pišemo podrobneje na 3. strani. Tu le bistveno: Dogovorjeno je, da se bo razprava o tem Sporazumu nadaljevala. Pripraviti pa je treba še dva Sporazuma: prvi bo uravnal področje ugotavljanja dohodka in mase sredstev za osebne dohodke, drugi pa bo opredelil skupne osnove za ugotavljanje delovne uspešnosti.

Ugotovitve javne razprave o Osnutku sporazuma je obravnaval tudi Sindikalni koordinacijski odbor, ki je na seji 25. septembra grajal predlagatelje, da niso predložili kompletnega gradiva — manjkal je Samoupravni sporazum o osnovah za ugotavljanje delovne uspešnosti, prepozno in preozkemu krogu so bili razposlani razvidi del z analitsko oceno, tako da jih delavci marsikje sploh niso niti videli.

Tudi Komisiji sta menili, da mora biti zdaj gradivo kompletno, s tem da razvidov del ni mogoče objaviti v Glasniku, pač pa bodo sozdove strokovne službe poslale vsakemu tozdu in delovni skupnosti po dva izvoda, tam pa jih bodo po potrebi razmnoževali naprej.

V podaljšani obravnavi bodo torej usklajena besedila Samoupravnega sporazuma, Metodologije za vrednotenje del in nalog (ki bo doživela minimalne popravke) in Enotnega kataloga del in nalog v sozdu IMP. Program nadaljnjega postopka bo določil sozdov delavski svet, ki se bo predvidoma sestal sredi oktobra.

L. J.

Tisti, ki dobro delajo, imajo dovolj naročil

Poslovanje sozda IMP v prvem polletju ni bilo zadovoljivo. Celotni prihodek je bil za 38,8 odstotka večji kot lani v prvem polletju, porabili pa smo za 62,6 odstotka več denarja, tako da se je dohodek povečal za 33 odstotkov, kar je celih 22 odstotkov manj, kot je znašala inflacija. Tudi z izvozom ne moremo biti zadovoljni, saj smo v pol leta dosegli le tretjino letnega plana in je večina tozdov zaostala za svojimi izvoznimi plani.

To so glavne ugotovitve s seje Koordinacijskega odbora sindikata, ki je poslovanje v prvem polletju obravnaval na seji v torek, 25. septembra. Podatke o analizi poslovanja je podal Igor Vrhovec iz sozdove planske službe.

Začel je z ugotovitvijo, da so imeli naši tozdi letos v prvem polletju precej več naročil kot lani in so zasedeni z delom za 3 do 3,5 mesečnih realizacij. Toda pogodbe za investicijske gradnje so sklenjene pod slabimi pogoji. Od aprila zasedenost z delom pada — večje povpraševanje po naših proizvodih in storitvah je bilo torej le začasno.

Izvoz je močno upadel. V prvem polletju smo izvozili za 756 milijonov — če upoštevamo padec vrednosti dolarja, je to komaj 23 odstotkov vrednosti izvoza v lanskem prvem polletju. V prvem polletju so naši tozdi izpolnili komaj tretjino letnega izvoznega plana. Nad planom so pri izvozu le Montaža Koper, Ten — Telekomunikacije, LSNL in Projektivni biro.

Povprečni osebni dohodki so se povečali za 41 odstotkov, življenjski stroški pa za 53.

Bruto akumulacija se je povečala le za 22 odstotkov, če pa bi odšteli še izgube, bi bilo njeno povečanje komaj 13 odstotkov.

Količnik obračanja zalog se je spet poslabšal — na 2,7 — posledica je slabša likvidnost.

Izgubo v prvem poletju sta izkazala delovna organizacija Tio in tozd Dvigalo. Na robu rentabilnosti pa so poslovali Blisk, Elektrokovinar, Panonija in Ten — Energetika.

Rezultati prvega polletja nas opozarjajo, da je treba temeljito razmisliti o načinu našega poslovanja in spremeniti strategijo, kjer je to potrebno, je končal Igor Vrhovec.

Generalni direktor sozda Franc Kumše je ob analizi polletnih gospodarskih rezultatov najprej spomnil, da se nadaljuje zmanjševanje naložb, kar je IMP kot organizacijo, ki je močno vezana na investicijsko dejavnost, močno prizadelo. Predvsem je za nas negativno, da se praktično ne gradi več velikih objektov, za kakršne so naši montažni tozdi najbolj usposobljeni. Tako odpade v vsem sozdu v letošnjem prvem polletju na montažne tozde le še 30 odstotkov celotnega prihodka. Verjetno pa se bo obseg montažne dejavnosti še naprej krčil. Seveda ima tudi v proizvodnji precej proizvodnje za potrebe montažnih organizacij. Tudi tu se veča delež izdelkov in opreme, ki jo prodajamo naročnikom zunaj IMP.

Zaradi nizke ravni investicij so razmere res težavne tako za gradbince kot za monterje. Ob tem pa je Kumše opozoril, da lahko pri podrobnejšem pregledu poslovne analize opazimo, da nekateri tozdi kljub tem težavam dosegajo dokaj dobre rezultate. To so tozdi, ki so se v preteklosti obnašali poslovno, ki so imeli posluh za investitorje, so se držali rokov in dosegali kvaliteto. Ti tozdi imajo še vedno razmeroma precej dela, saj želijo investitorji še naprej sodelovati z njimi in jih včasih celo sami poiščejo. Tako ima na primer mariborska Montaža izpolnjenih že 90 odstotkov letnega plana pogodb. Tudi pri proizvodnih tozdih velja isto: Uspešni so tisti, ki so bili v preteklosti poslovni, ki so delali dobro in dobavljali v rokih.

Skratka, kvaliteta izdelkov in storitev opravlja danes selekcijo med bolj ali manj sposobnimi, je opozoril Kumše.

LOJZE JAVORNIK

Razlogi za in proti Ipkovi izločitvi

Koordinacijski odbor sindikata v sozdu IMP je 25. septembra obravnaval možnost, da bi se tozd Ipko izločil iz sozda IMP in se vključil v sozd Emona. Stališče sozdovih strokovnih služb, strokovnih služb v delovni organizaciji Iko in tudi drugih Ikovih tozdov, posebej še Skipa, je, da za takšno določitev ni osnove. Ipko pa smatra, da je za razvoj tozda nujna integracija z Emono, posebej še, ker Emona pravi, da Ipku ne bo več dajala v delo farmske opreme, če se ne bo tudi statusno povezal z njo.

Koordinacijski odbor sindikata je menil, da je treba to odločitev dobro pretehtati, zato je sprejel sklep, naj v Glasniku objavimo gradivo, ki so ga v začetku septembra pripravile strokovne službe sozdov Emone in IMP-ja in v njem nakazal razvojne možnosti Ipka v vsakem od teh dveh sistemov. Gradivo objavljamo na 4. strani.

O sklepih 13. seje

Konec septembra in v začetku oktobra so imele vse IMP-jeve osnovne organizacije razpravo o Predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ.

Zvezni centralni komite je na tej seji, ki je bila 12. in 13. junija, razpravljal o vprašanjih, kako uveljaviti vodilno vlogo zveze komunistov v družbi, za kar je treba zagotoviti enotnost stališč in večjo učinkovitost pri delovanju. Na osnovi razprave na seji je predsednik CK ZKJ izoblikoval Predlog sklepov, ki so ga poslali v obravnavo vsem osnovnim organizacijam. Pred vsakim komunistom je torej naloga, da prispeva svoje mnenje in pobude k usmeritvam, ki bodo omogočile učinkovitejšo dejavnost ZK.

Osnovne organizacije so na osnovi Predloga sklepov 13. seje analizirale lastno delo, probleme svojega okolja ter lastno moč in nemoč. Obravnavale pa so tudi širše probleme, s katerimi se delovne organizacije srečujejo pri gospodarjenju in komunisti pri svojem delovanju.

Komunisti so razumeli Predlog sklepov 13. seje kot akcijo, ki je v tem trenutku izredno pomembna, kar se vidi tudi iz njihovih pripomb in zahtev, da je treba te sklepe napisati še bolj jasno ter predvsem določiti, kdo in kdaj jih bo izvajal in kako bomo uveljavljali odgovornost za njihovo izvajanje.

Na 5. strani pišemo o sklepih, ki so jih oblikovale osnovne organizcije Bliska, Panonije in Tena — Energetike. Ker zaradi rokov za oddajo gradiva nismo mogli le v tej številki zbrati več gradiva, bomo o tej pomembni partijski akciji pisali še v prihodnji številki.

IZ VSEBINE

- **Koordinacijski odbor sindikata je razpravljal o reševanju problemov v tozdih z motnjami. Ukrepati je treba hitro in odločno.** str. 2
- **O 6. kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije in Zveznem srečanju gradbenih delavcev Jugoslavije, na katerem so monterji centralne kurjave in mariborske Montaže osvojili drugo mesto v svoji kategoriji.** str. 5
- **Na četrtih letnih športnih igrah IMP so skupno zmago dosegli športniki celjske Klime. To je že njihova tretja zaporedna zmaga.** str. 8

Pomembne novosti na sejmu Sodobna elektronika 1984

IMP se je na letošnjem Sejmu sodobne elektronike v Ljubljani predstavil s premišljeno urejenim in bogatim razstavnim prostorom. Najpomembnejša novost je vsekakor petkilovatni televizijski oddajnik, saj je to prvi v Jugoslaviji narejeni TV oddajnik. Zanimanje jugoslovanskih TV hiš za tovrstno opremo je veliko in tako je tudi razstavljeni oddajnik že prodan zagrebški televiziji. Poleg oddajnika so bili prikazani še TV pretvorniki, oprema za televizijske antenske sisteme ter elementi za skupinske antenske naprave in sisteme kabelske televizije.

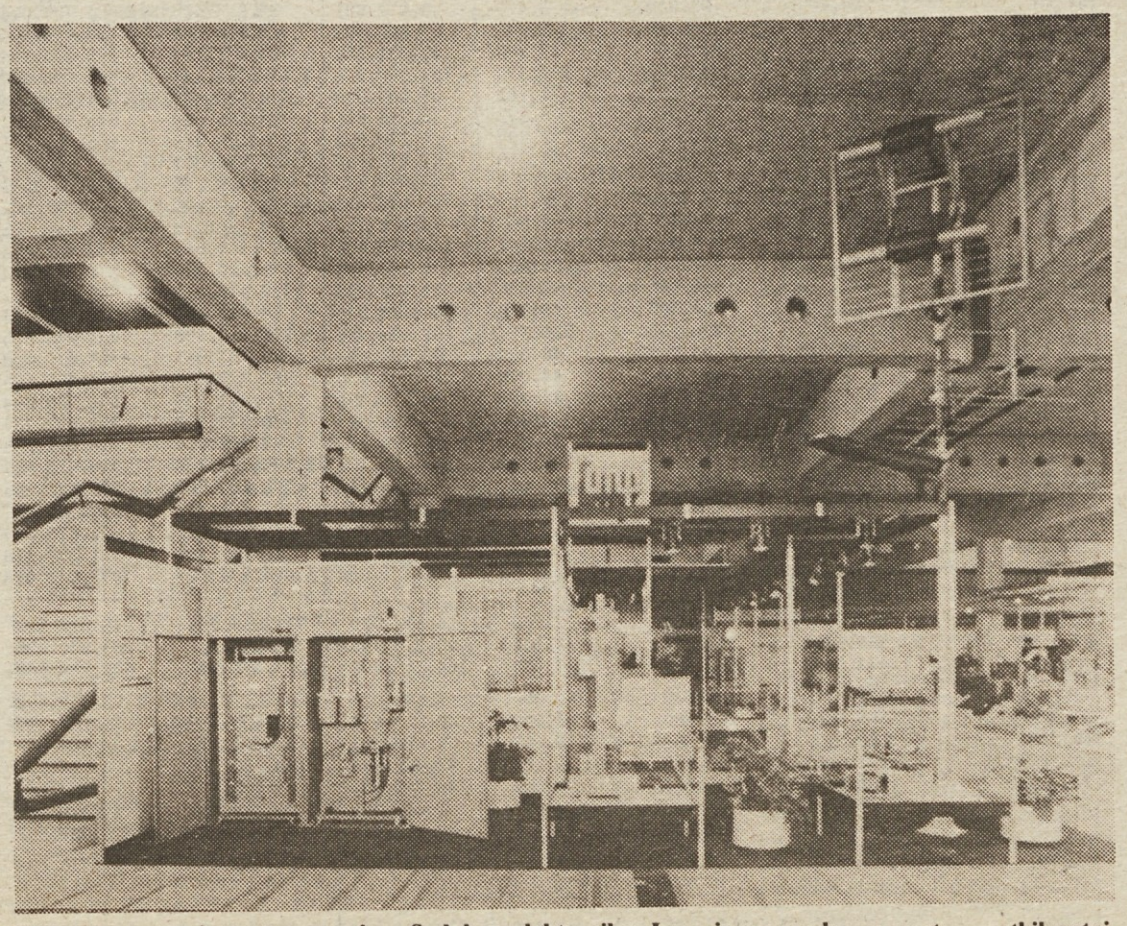

IMP-jev razstavni prostor na sejmu Sodobna elektronika: Levo je pomembna novost — petkilovatni televizijski oddajnik. (Foto: L. J.)

Lepo je bil predstavljen računalniško vodeni informacijski sistem Arcis — z videoterminalom, pogledom v elektronsko opremo in elementi opreme hotelskih sob. Pri Arcisu pa je še posebej vesela novica, do zdaj dva takšna sistema že delujeta v hotelu Šmarješke toplice in sarajevskem Holiday Innu. Kako deluje računalniški sistem za vodenje tehnoloških procesov so pokazali na videoterminalu, kar je tudi pritegnilo pozornost marsikaterega.

Dvigalovci so razstavili novo izvedbo zvezne regulacije asinhronskih motorjev. Napravo so razvili sami in jo že skoraj leto dni preizkušajo v svoji upravni stavbi, kjer menda deluje brez napak. Posebej pomembno pa je, da so vgrajeni izključno domači materiali in je zato Dvigalova naprava cenejša od podobnih naprav jugoslovanskih konkurentov. Regulator je že zrel za prodajo in Dvigalo je že podpisalo pogodbe, da ga bodo vgradili v dubrovniški hotel Belvedere in stavbo Izvršnega sveta SR BiH.

Razstavili so seveda tudi signalno klicne hišne govorilne naprave raznih izvedb, naprave za centralni nadzor in razne elemente avtomatike.

Med številnimi poslovnimi partnerji in gosti je IMP-jev razstavni prostor po otvoritvi sejma obiskal tudi predsednik Izvršnega sveta občine Ljubljana-Bežigrad (pred prevzemom te dolžnosti je bil v IMP-ju). Predsednik je pohvalil razstavni prostor, ki je bogat in novi izdelki kažejo precejšnje razvojne napore in uspehe. Premišljena ureditev razstavnega prostora ter informacijsko gradivo, pa kažeta tudi napredek v marketinškem pogledu. Čerin je najbolj poudaril pomen razvojnega dela, saj od programa elektronike tudi v občini veliko pričakujejo, ker bodo morale visoke tehnološke veje v naslednjem srednjeročnem obdobju nadomeščati zmanjšanje, ki ga bo nujno doživelo gradbeništvo zaradi krčenja investicij. Zato mora biti usmeritev gospodarstva v prestrukturiranje, za kar je potreben razvoj tehnološko zahtevnejših izdelkov na podlagi lastnega znanja. Pričakujem tudi intenzivnejši prodor v izvoz na konvertibilno področje, je zaključil svojo izjavo Aleš Čerin.

V času Sejma je IMP tudi gostil Komisijo za skupinske antenske naprave in kabelsko televizijo, pri Zveznem zavodu za standardizacijo, ki je pripravljala osnutek Odloka o obveznem atestiranju skupnih antenskih naprav in kabelskih TV sistemov. Odlok bo opredelil tudi metode atestiranja teh naprav, kar so pogoj za pridobitev vselitvenega dovoljenja. Obvezno atestiranje bo stanovalcu jamčilo, da so skupinske antenske naprave oziroma sistem kabelske TV strokovno pravilno izvedene. Odlok tudi precizno določa pogoje in obveznosti za opravljanje atestov organizacij, pooblaščenih organizacij. Inž. Lojze Gabron, ki je sodeloval na sestanku, je povedal, da za tozd Ten Telekomunikacije to ne bo noben problem, saj imajo strokovnjake in potrebno merilno opremo za ateste. Strokovno delo za navedeni Odlok je bilo uspešno opravljeno, zdaj pa ga je Komisija dala v obdelavo pravnikom. Komisija je tudi začela pripravljati Pravilnik o projektiranju, izvajanju in vzdrževanju skupinskih antenskih naprav in kabelske televizije.

L. J.

Več glav več ve.
Več sodelavcev, boljši Glasnik!

Dopisujte v Glasnik!
Telefon uredništva:
(061) 343-342.

Z zbora Interne banke — podpora tozdom za sanacije

Blisku posojilo, Dvigalu odlog plačila anuitet, program za Tio pripravljajo

Zbor Interne banke IMP je 3. oktobra odobril 5,5 milijona dinarjev sanacijskega kredita tozdu Blisk, tozdu Dvigalo pa odložil plačilo anuitet za eno leto. Tozd Dvigalo je zaprosil tudi za sanacijski kredit, prav tako je za kredit zaprosil tudi tozd Elektrokovinar, a zbor Interne banke o teh prošnjah tokrat ni razpravljal, pač pa predlagal, naj elaborata najprej obdela sozdova Služba za planiranje investicij. Pričakujemo lahko, da bosta na dnevni red zbora Interne banke prišli pred koncem oktobra, ko bo pripravljen tudi sanacijski program za Tio.

Tozd Blisk je že junija izdelal sanacijski program za nakup strojev in opreme, s katero bo razširil svojo proizvodnjo, kar bo tozdu omogočilo stabilnejše gospodarjenje. Ta načrt je usklajen tudi s Panonijo, s katero se je Blisk združil.

Za vso investicijo, ki vključuje samo strojno opremo, Blisk potrebuje 86,530.000 dinarjev. Lastnega denarja bo zagotovil 10,540.000 dinarjev, murskosoboški sklad skupnih rezerv mu je že odobril 11 milijonov, 17,9 milijona pričakuje v okviru sozda, 34,5 milijona od banke, ostalo pa naj bi mu posodili dobavitelji opreme.

V okviru sozda bo Blisk dobil denar iz dveh virov. 5 milijonov in pol mu je odobrila Interna banka iz združenih rezervnih sredstev za 5 let po 15-odstotni obrestni meri. Ostalo naj bi združili IMP-jevi tozdi, vendar združevanje bolj slabo napreduje. V Interno banko so doslej prišli le ustrezni sklepi Inženiringa, Klima montaže in Elektromontaže. Ostali bi morali pohiteti, ker bo banka dala Blisku posojilo, ko bo opravljeno združevanje v sozdu.

Tozd Dvigalo se je obrnil na zbor Interne banke s prošnjo za odložitev plačila anuitet, ki bi jih ta tozd moral plačati letos 3,180.000 dinarjev. To so anuitete od 15 milijonov dinarjev sanacijskega posojila, ki ga je Dvigalo dobilo od Interne banke leta 1982 za obratna sredstva. Dvigalu so odobrili odlog vračila anuitet tudi Občinski sklad skupnih rezerv in Emondovi tozdi, ki so tudi pomagali zagotoviti dolgoročna obratna sredstva temu tozdu.

Čeprav so bile finančne težave Dvigala leta 1982 urejene, se je ta tozd letos zaradi pomanjkanja dela spet znašel v težavah in je imel ob polletju nekaj nad dva milijona in pol dinarjev izgube. To je bil tudi razlog, da je tozd zaprosil za odložitev plačila anuitet. Zbor Interne banke je odložitev odobril.

Ni pa Zbor Interne banke obravnaval prošnje za posojilo, s katerim namerava tozd Dvigalo dograditi proizvodno halo in nabaviti potrebno opremo. Ocenjujejo, da bodo za to potrebovali 27,860.000 dinarjev, pri čemer so Interno banko prosili za tretjino te vsote. Zbor Interne banke je sprejel sklep, naj Dvigalov program najprej pregleda sozdova Služba za planiranje investicij.

Enak sklep so sprejeli ob Elektrokovinarjevi vlogi. Elektrokovinar potrebuje za svoje načrte 87 milijonov dinarjev, s katerimi bo izboljšal svojo skromno opremo ter tako omogočil tudi uvajanje novih proizvodnih programov, ki obsegajo opremo za tehnologijo vode.

Obravnavali pa so tudi informacijo o pripravi sanacijskega programa za idrijski Tio. Podal jo je namestnik direktorja Interne banke Vili Semolič, ki je tudi član Tiove sanacijske komisije. Povedal je, da komisija programa ni uspela pripraviti v določenem roku, to je do 10. septembra.

Semolič je povedal, da komisija noče ponoviti stare napake pri zdravljenju tozdov s težavami, to je da se jim finančno pomaga in se potem bistveni problemi vlečejo nerešeni. V Tiu najprej preverjajo programsko usmeritev, da bodo gradili na perspektivni proizvodnji. Preverili bodo tudi kadrovsko situacijo in dali organizaciji tudi denarno pomoč, šele ko bo zanesljivo, da bo denar tudi dobro naložen.

Izdelava sanacijskega programa se je zavlekla, ker v Tiu ni bilo uporabnih kalkulacij, da bi ugotovili, kateri izdelki prinašajo dobiček in kateri izgubo. Kalkulacije so bile nepopolne, narejene na napačnih predpostavkah (pri ekonoventih npr. so uvozno opremo obračunavali po uradnem tečaju, ne upoštevaje, da morajo plačevati aggio). Zato je morala sanacijska komisija narediti kalkulacije po direktnih stroških za sto proizvodov.

Te kalkulacije so narejene. Z njimi so šli na računalnik Novogoriške banke, ki ima program, s katerim se ovrednoti perspektivnost proizvodnih programov upoštevaje stroške, proizvodne zmogljivosti in prodajne možnosti. Računalnik je svoje delo opravil in ob izidu te številke Glasnika bo Tiov sanacijski program že pripravljen.

So pa v Tiu po zamenjavi vodstva že vidni rezultati boljše organizacije dela. V mesecu dni od sredine avgusta do sredine septembra je Tio svoje obveznosti zmanjšal za več kot 70 milijonov dinarjev. To so dosegli bolj premišljeno nabavo materiala in s tem, da so se s kupci dogovorili za avanse. Tio že nekaj časa nima več blokiranega žiro računa, še vedno pa ga bremenijo visoka kratkoročna posojila, tako da bo izguba ob koncu leta neizbežna.

LOJZE JAVORNIK

Tudi Interna banka je povišala obresti

Zbor Interne banke je 3. oktobra sprejel sklep o povišanju obrestnih mer, s čemer se je prilagodil višjim obrestnim meram, ki so jih oktobra uveljavile banke. Gre za uresničevanje načela, naj obrestne mere postopno lovijo inflacijsko stopnjo.

Obresti za posojila je Interna banka povečala za 10 indeksnih točk, tako da so obresti na posojila v okviru limita zdaj že 50 odstotkov, obresti za posojila izven limita in zamudne obresti so 55 odstotkov, obresti za izvozne stimulacije in skupne akcije pa 43 odstotkov.

Obresti na depozite na vpogled so ostale nespremenjene — 15 odstotkov obresti na depozit z odpovednim rokom 15 do 30 dni so povišali z 32 na 35 odstotkov, nove obresti za depozite z odpovednim rokom od 31 do 90 dni so 40 odstotkov, z odpovednim rokom od 181 do 366 dni so 48 odstotkov in obresti na depozite z odpovednim rokom nad eno leto so 50 odstotkov.

Interna banka je povišala tudi obresti za interni in eksterni eskont menic.

L. J.

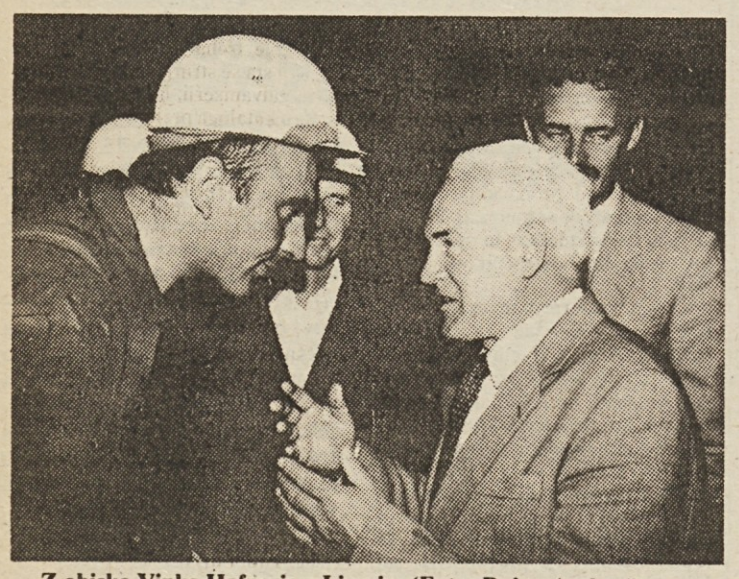

Z obiska Vinka Hafnerja v Livarju. (Foto: Bojan Ambrož)

Vinko Hafner v Livarju

»Štiri proizvodne temeljne organizacije in delovna skupnost, 250 starih milijard celotnega prihodka, 80 starih milijard dohodka, 48—50 starih milijard čistega dohodka, 6 milijonov dolarjev izvoza, 29.000 din povprečni osebni dohodki v osmih mesecih, letna rast zaposlovanja 4 odstotke, 750 zaposlenih, od tega 162 žensk, v režiji temeljnih organizacij in delovne skupnosti 185 delavcev ali približno 25 odstotkov. 7odstotkov delavcev je z višjo in visoko izobrazbo, 14 odstotkov s srednjo, 10—11 odstotkov KV delavcev, 18 odstotkov PKV in 50 odstotkov nekvalificiranih delavcev.« To so osnovni podatki o delovni organizaciji IMP Livar »Viktor Koleša«, ki jih je v razgovoru s predsednikom skupščine SR Slovenije Vinkom Hafnerjem nanizal, glavni direktor Valentin Mendiževec.

V začetku septembra je namreč največji proizvodni kolektiv v občini Grosuplje, to je IMP Livar, obiskal predsednik skupščine SR Slovenije, Vinko Hafner. Zanimal se je predvsem za temelje organizacije, vlogo delavca v samoupravljanju, njegovo socialno varnost, sistem delitve sredstev za osebne dohodke, odpisanost opreme in možnosti za njeno modernizacijo, delo sindikata in komunistov. To so bila tudi vprašanja, ki jih je naslovil na poslovodne delavce in predstavnike samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij kolektiva.

Livarska tehnološka opremljenost, s katero se lahko v Livarju pohvalimo, je v konici v Sloveniji in v Jugoslaviji, ne velja pa to za Zahod, kjer je proizvodnja ulitkov že povsem računalniško vodena.

V Livarju dosegajo povprečno Zahodno tonažo na delavca, ki znaša 45—50 ton, medtem, ko je le-ta v Ameriki 110 ton in v Jugoslaviji 19 ton na zaposlenega v livarstvu.

Seveda so pogoji dela na Zahodu popolnoma drugačni. V mislih se ima kvalitetna surovina, ki jo kolektiv, če želi, dosegati vrhunsko kvaliteto, mora uvažati, medtem, ko je domače surovine prisiljen kupovati celo po višjih cenah, kot so uvožene.

Zato je primerjava panoge livarstva v Sloveniji ali Jugoslaviji z Zahodno Evropo zelo težavna. Hitrejši razvoj onemogoča tudi visok odstotek inflacije, pa neprestana rast cen osnovnih surovin, ki še kako vplivajo na reproduktivno sposobnost livarskih ozdov med drugim tudi Livarja.

Odpisanost livarske opreme je v Livarju 80 odstotna, v Jugoslaviji 85 odstotna, v Srbiji 65-odstotna, zato je tudi razumljivo, da livarne ne dosegajo enakih ekonomskih efektov kot na Zahodu. Slovenija v livarstvu ne beleži izgubašev, medtem ko je v Jugoslaviji 17 livarn v izgubi. Med njimi so tudi take, ki imajo približno 50 starih milijard izgub, kot na primer Radiator Zrenjanin in FO Beograd.

Seveda v Livarju poskušamo na najrazličnejše načine znižati stroške poslovanja, ki skokovito naraščajo, tako razmišljamo tudi o racionalnejši organizaciji vzdrževanja in tudi ukinitvi ene od temeljnih organizacij, ki to dejavnost opravlja. V interesu prihranka smo se odločili, da s 1. januarjem 1985 preidemo na en žiro račun. S tem želimo doseči tudi večji efekt na področju poslovanja s finančnimi sredstvi.

Predsednik Skupščine je v zaključku pogovora pohvalil velik prispevek, ki ga ima delovna organizacija Livar, pri razvoju tega dela grosupeljske občine in ji doseganje takih razultatov zaželel tudi v prihodnje. Pri tem je dejal, »da ni še tako daleč nazaj, ko se je občina Grosuplje prištevala med manj razvite predele. V osvežitev in spodbudo pa je slišati, da se kljub težavnim gospodarskim razmeram, če je pripravljenost celotnega kolektiva s strokovnim timom na čelu, lahko dosega dobre rezultate poslovanja, to pa nas spodbuja, da je potrebno na začrtani poti vztrajati.«

Predsednik Skupščine si je ogledal tudi proizvodne prostore Livarja, popoldne pa je imel v Grosuplju razgovor s širšim družbenopolitičnim aktivom grosupeljske občine in poslovodnimi delavci večjih tozdov, kjer je v razgovoru glavni direktor Livarja zastavil ukrepe za razbremenitev gospodarstva, o katerih je bilo veliko govora, kolektivu pa so prinesli samo 4 milijone dinarjev, ugodne izvozne stimulacije, ki se izgubijo pri uvozu dragih surovin ali rezervnih delov, o deviznem trgu, ki naj bi končno vendarle zaživel, a bi si kolektiv nabavil novo sodobno livarsko opremo in tako še naprej lahko uspešno izvažal.

IZTOK MUNIH

Popravek

V članku »Marketingove akcije za prodor na tuja tržišča« je nekaj neljubih tiskarskih napak. v drugem stavku za mednaslovom »KONCEPT NADALJEVANJA AKCIJE« bi moralo pisati, da bomo rezultate dosegli le z osebno prisotnostjo (in ne »pristojnostjo«). Na koncu drugega odstavka za nadnaslovom »PRIHAJAJO POZITIVNI ODGOVORI«, napačno piše, da je Marketing razprodal katalog, čeprav ga ni prodajal, pač pa ga je razposlal potencionalnim partnerjem v tujini. Takoj v naslednjem stavku manjka v besedi na koncu vrstice: pisati bi moralo po slovensko »ponudbe« in ne »ponude«. Za napako, ki spreminjajo smisel oziroma dajejo vtis nepoznavanja slovenščine, se opravičujemo.

S seje Koordinacijskega odbora sindikata

Probleme moramo odločno reševati

Ob analizi šestmesečnega poslovanja na seji 25. septembra je Koordinacijski odbor sindikata načeli izredno občutljivo temo: kako pomagati tistim tozdom, ki se otepajo s težavami.

To temo je načel Dušan Mestinšek iz Emonda, ki je povedal, da je njihova organizacija ob analizi poslovnih rezultatov prvega polletja ugotovila, da je čas za resno akcijo. Tozd Dvigalo je ob polletju izkazal izgubo. Ten — Energetika ima hude težave, tako da ima celo blokiran žiro račun. Celo Elektromontaža, ki je bila še do nedavna med najuspešnejšimi tozdi v našem sozdu, pripisuje svoj uspeh bolj rezultatom minulega dela.

Emondova sindikalna konferenca je zato zadolžila glavnega direktorja DO, naj strokovne službe delovne organizacije v sodelovanju z vodilnimi delavci tozdov pripravijo program ukrepov za izboljšanje situacije.

Posebej pa je Mestinšek opozoril na problem Dvigala, ki ima težave že vrsto let. Akcijska konferenca ZK v Emondu je predlagala imenovanje komisije, ki naj bi pripravila temeljit sanacijski program in v kateri naj bi sodelovali predstavniki sozda in Emonda. Rečeno je bilo, da bo komisija naredila program do 30. junija, nato je bil rok podaljšan, toda do danes družbenopolitične organizacije v Emondu niso dobile nobenega odgovora. Mestinšek je menil, da tako ni prav, saj se situacija v Dvigalu zaradi kadrovskega osipa naglo slabša in je zato apeliral, da bi problem Dvigala začeli čim prej reševati.

Ivan Šuligoj pa je dal nasproten primer. V Tiu so kritično situacijo začeli reševati odločno: Z zamenjavo vodstva, ki delovne organizacije ni bilo sposobno uspešno voditi. Napaka je bila, da so gradili gradove v oblakih, se stihijsko usmerili v izvoz in zanemarili domači trg, medtem ko izvozni napori niso dali pričakovanih rezultatov. Položaj so reševali s krediti, ki so Tiu prinesli izgubo. Ta je tako velika, da ob koncu leta še ni mogoče pričakovati pozitivnega rezultata. Toda Šuligoj pravi, da bo novo vodstvo ob pomoči sozda, občine in banke uresničilo sanacijski program. Posebej je poudaril, kako pomembna je bila pomoč sozda in občine, da so v Tiu začeli reševati nakopičene težave.

Generalni direktor Franc Kumše je v svoji razpravi razložil odnos reševanja tozdov z motnjami v poslovanju in opisal akcije v zadnjem času. Rekel je, da so se sozdove strokovne službe zadnje mesece intenzivno angažirale pri reševanju problemov idrijskega Tia. Prej jih je precej okupirala problematika v Blisku in Elektrokovinarju.

Rekel je, da bo zdaj treba reševati problematiko v delovni organizaciji Emond. Dvigalo je vsa zadnja leta na robu izgube, saj ga bremenijo anuitete od gradnje, ki so pri njegovem obsegu poslovanja precejšnje breme. Toda so tudi notranji problemi in sicer predvsem slaba produktivnost. Direktor Bizjak razmer ni uspel urediti, čeprav je tozd dobil finančno podporo. Organizacija poslovanja je ostala nerešena, produktivnost se ni povečala. Res je, da so pogodbe za Dvigalo v zadnjem času sklenjene pod slabimi pogoji, je menil Kumše, toda konkurenca tudi pri takih pogojih dosega dobre rezultate. To kaže, da je glavni problem Dvigala slaba produktivnost.

Sicer pa je po Kumšetovem mnenju v Emondu osnovni problem disonanca med vodilnimi delavci v delovni skupnosti delovne organizacije, kjer ni koordinacije, prav tako tudi ni koordinacije med tozdi. Zato bodo potrebne kadrovske spremembe.

Sestanka se je udeležil tudi sekretar republiškega odbora Sindikata gradbenih delavcev Slovenije, ki je glede na navedene razprave menil, da v sozdu IMP rešujemo nakopičene probleme.

Opozoril je, da bo treba začeti pripravljati plan za prihodnje leto in tudi za prihodnje srednjeročno obdobje. Tudi sindikat bi moral imeti svojo razvojno usmeritev. V organizacijah, kjer so težave, bi moral sindikat zahtevati temeljito analizo materialnih in kadrovskih pogojev ter potrebnih sprememb. Zamenjava nekaj vodilnih delavcev problemov ne reši, pač pa le ustvari pogoje za nadaljnjo akcijo.

Na koncu je Praznik še enkrat ocenil opisane akcije kot dobre, ker je prav, da sozd tozdom ne daje le podatkov, pač pa mora biti s svojimi strokovnimi službami prisoten v tozdih pri reševanju problemov.

LOJZE JAVORNIK

Fakturirana realizacija — avgust 1984

Real. / TOZD	Plan (v 10^3 din 1984	za 8 mes.	avgust	Izvršitev avgust	8 mes.84	8 mes.1983	Indeks izvršitve letni plan	plan za 8 mes.	plan avg.	izv. 8 mes.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. OV	1.505.400	993.877	136.691	152.335.809	913.182.347	673.050.917	61	92	111	136
2. KM	647.500	407.518	60.289	56.531.740	332.652.953	263.286.249	51	82	94	126
3. MK	644.834	410.760	60.615	54.883.614	387.083.812	399.666.681	60	94	91	97
- SD	8.457	5.637	716	1.442.510	6.395.381	5.375.426	76	113	201	119
PROMONT	2.806.191	1.817.792	258.311	265.193.673	1.639.314.493	1.341.379.273	58	90	103	122
4. MM	1.175.000	661.800	95.900	141.565.171	967.799.201	524.854.959	82	146	103	184
5. IB	44.400	25.010	3.620	3.017.801	26.352.408	20.789.074	59	105	83	127
6. PROJ.	66.300	37.300	5.400	5.163.995	40.676.346	28.448.295	61	109	96	143
7. EKO	577.700	325.500	47.200	42.821.434	400.174.193	295.186.194	69	123	91	136
PMI	1.863.400	1.049.610	152.120	192.568.401	1.435.002.148	869.278.522	77	137	127	165
8. EM	830.000	525.669	71.761	65.663.038	571.565.625	621.500.025	69	109	92	92
- brez izvoza	770.000	487.668	66.573	52.546.875	498.146.088	385.512.157	65	102	79	129
9. DVIG	380.493	240.976	32.899	24.274.520	197.178.415	165.600.241	52	82	74	119
10. TEN-E	715.000	452.834	61.818	41.433.694	403.668.007	343.750.600	56	89	67	117
11. TEN-T	590.000	373.666	51.011	43.498.123	411.155.550	276.726.311	70	110	85	149
12. ISO	377.400	239.020	32.629	43.949.415	274.049.679	204.591.971	73	115	135	134
- CK	69.700	44.143	6.026	6.020.011	39.590.238	30.694.306	57	90	100	129
EMOND	2.962.593	1.876.308	256.144	224.838.801	1.897.207.514	1.642.863.454	64	101	88	115
13. KLIMAT	850.000	477.500	60.000	109.773.200	579.210.324	276.228.991	68	121	183	210
14. TIO	900.000	556.000	65.000	51.922.933	422.410.411	359.493.312	47	76	80	118
15. BLISK	580.000	361.700	48.100	46.708.920	315.328.215	228.511.228	54	87	97	138
16. PANONIJA	2.062.667	1.238.293	200.355	102.644.956	1.154.288.998	824.944.905	56	93	52	140
17. TRA-A	600.000	384.000	48.000	96.655.676	589.753.913	314.477.668	98	154	201	188
18. TRATA-Č	550.000	357.500	44.000	48.908.030	382.987.477	221.407.835	70	107	111	173
19. ITAK	315.000	206.325	22.050	38.370.351	255.771.739	162.989.094	81	124	174	157
20. SKIP	611.000	439.200	33.100	74.535.849	460.374.319	302.697.787	75	105	225	152
21. IPKO	528.000	357.111	44.992	17.649.198	441.278.728	318.041.265	84	124	39	139
IKO	2.604.000	1.744.136	192.142	276.119.104	2.130.166.176	1.319.613.649	82	122	144	161
22. LSNL	1.152.560	739.983	101.500	115.123.842	772.189.802	571.229.185	67	104	113	135
23. TA	504.000	326.549	42.500	44.249.141	301.329.363	227.766.186	60	92	104	132
24. VIPO	175.300	117.191	15.800	16.745.350	129.593.445	72.675.679	74	111	106	178
25. LBK	360.000	221.006	33.466	35.012.667	241.872.219	121.377.028	67	109	105	199
LIVAR	2.191.860	1.404.729	193.266	211.131.000	1.444.984.829	993.048.078	66	103	109	146
26. IP	873.000	563.960	72.460	114.874.720	713.853.764	425.814.822	82	127	159	168
27. MP	569.500	358.900	43.300	49.230.704	383.550.227	263.570.026	67	107	114	146
KLIMA	1.442.500	922.860	115.760	164.105.424	1.097.403.991	689.384.848	76	119	142	159
28. INŽ	186.771	125.200	17.000	7.645.625	88.993.455	72.962.472	48	71	45	122
29. MARK	156.184	104.800	14.200	8.082.672	80.436.568	71.163.207	52	77	57	113
30. PB	180.613	121.000	16.400	2.022.801	87.611.932	92.884.074	49	72	12	94
26. TEHNOM	233.940	157.000	21.200	32.446.876	170.186.780	174.054.120	73	108	153	98
27. ALCH	251.000	146.000	20.000	33.486.752	175.696.713	113.393.480	70	120	167	155
28. IC	28.233	17.100	490	1.441.340	18.179.557	14.770.610	64	106	294	123
IZIP	1.036.741	671.100	89.290	85.127.066	621.105.005	539.227.962	60	93	95	115
- PD	30.244	20.000	7.000	5.452.776	17.463.854	17.015.098	58	87	78	103
IMP	19.330.196	12.140.028	1.637.488	1.735.586.254	12.753.885.958	9.099.939.321	66	105	106	140

Pripombe, dopolnitve in dileme ob Samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah za delitev sredstev za osebne dohodke

Proizvodna dela bolje ocenjena, režijska pa slabše

Komisiji za samoupravljanje in družbenoekonomske odnose sta imeli pri usklajevanju aktov o novem sistemu osebnih dohodkov težko delo, saj je bilo pripomb ogromno. Že podatek, da je trajalo usklajevanje pripomb v torek, 2. oktobra, in četrtek, 4. oktobra, skupaj kar dobrih enajst ur in pol kaže, da sta Komisiji pripombe temeljito predelali. Večina pripomb bo v usklajeno besedilo tudi vgrajena — bodisi dobesedno ali smiselno.

Komisijama se je torej posrečilo doseči, kar nekateri niso verjeli: oblikovati usklajeno besedilo. Res o vseh točkah ni bilo doseženo soglasje in je nekajkrat prišlo do preglasovanja, res pa je tudi, da so bile o najpomembnejših zadevah dosežene za vse sprejemljive rešitve.

Novinarju je težko popisati vse, kar se je dogajalo. Čeprav je to dolg popis, izpušča precej podrobnosti in manjših zadev. Skušal pa sem podati tudi dileme, ki so se pojavile ob glavnih vprašanjih in različna razmišljanja, da bi videli, kako sta komisiji prišli do besedila, ki ga bosta v kratkem dali v širšo obravnavo.

Kako urediti oblikovanje celotnega prihodka, dohodka in mase za osebne dohodke? To je bilo prvo večko načelno vprašanje, ki sta ga morala rešiti obe komisiji. Na ta problem so opozorili PMI-jevi delegati. Ernest Fujs je opozoril, da samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih govori o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov. Njegov predlog je poenotiti odnose v sozdu. Toda poenotili jih ne bomo, če ne bomo določili tudi enotnih meril za ugotavljanje celotnega prihodka, dohodka in mase za osebne dohodke. Fujs je menil, da se tega ne da urejati s planskimi dokumenti, pač pa je potrebno s samoupravnim sporazumom opredeliti kazalce za določanje mase osebnih dohodkov.

Pomočnik generalnega direktorja Uroš Korže je menil, da zakoni povsem natančno predpisujejo, kako se ugotavlja dohodek — razen dohodka na podlagi izjemnih ugodnosti. Odprto je torej le vprašanje mase za osebne dohodke, kjer pa je treba upoštevati spreminjajoče se tržne razmere in posebnosti različnih delovnih organizacij. Torej bi bilo napačno določiti neke proporce, pač pa je treba opredeliti oblikovanje mase denarja za osebne dohodke s kazalci. Komisija za planiranje in družbenoekonomske odnose je dobila nalogo, naj pripravi osnutek samoupravnega sporazuma, ki bi uredil to vprašanje. Delovna organizacija PMI je že ponudila delovno gradivo za ta akt.

Odnos do panožnih sporazumov — usklajujemo se v sozdu. Vemo, da IMP-jevi tozdi in delovne organizacije v raznih branžah in tako so delegati postavili vprašanje, kakšen naj bo odnos tozdov do panožnih sporazumov, še posebej, kadar so določene razlike. V. d. pomočnika generalnega direktorja Tone Marolt je opozoril, da so tudi po družbenem dogovoru panožni sporazumi le eden od elementov usklajevanja. Povsem v skladu s predpisi je dogovor, da urejamo osebne dohodke v sozdu. Boris Krist iz Emonda je menil, da kaj drugega praktično sploh ni mogoče, saj je pet tozdov te delovne organizacije kar v treh dejavnostih: gradbeništvu, elektroindustriji in strojegradnji. Nemogoče je, da bi usklajevali sisteme osebnih dohodkov vsak v svoji panogi, enotni bodo le, če se bodo usklajevali v sozdu. Uroš Korže pa je opozoril, da bi razgradili sestavljeno organizacijo, če bi vsak tozd prilagajal svoj sistem osebnih dohodkov sporazumu svoje panoge.

Dohodek od izjemnih ugodnosti — dobrim naj se ne jemlje preveč. Pojem dohodka zaradi izjemnih ugodnosti je prinesel Zakon o združenem delu, a doslej se ga v praksi ni ugotavljalo. Zdaj pa tudi sozdov sporazum na podlagi družbene zahteve vsebuje določbo, da tozdi tega izjemnega dohodka ne smejo v celoti razdeliti za plače, pač pa ga morajo vsaj 80 odstotkov razporediti v poslovni sklad.

Sta pa ob izjemnem dohodku nastali dve vprašanji:

1.) Tozd OV je opozoril, da 3. člen Osnutka ni pravičen, saj govori, da je dohodek na podlagi izjemnih dohodkov tisti del čistega dohodka na delavca tozda, ki je za več kot trikrat večji od povprečja čistega dohodka, ki ga dosega republiško gospodarstvo. OV-jevci so spomnili, da so IMP-jevi tozdi različno organizirani. Eni imajo več režije v tozdu, drugi pa jo imajo na nivoju delovne organizacije. V drugem primeru plačujejo režijo iz dohodka, torej ima tozd z več režije na videz višji čisti dohodek, čeprav mora z njim pokrivati tudi svojo režijo.

Komisiji sta to pripombo sprejeli in 3. člen bo popravljen, da bodo vsi tozdi v enakem položaju, ne glede na način organiziranosti skupnih služb.

Dodajamo ob tem še podatke, da tozdov z izjemnim dohodkom ne bomo imeli prav veliko. Po zaključnem računu za leto 1983 bi merilo 3. člena presegli le Klima montaža, Elektromontaža, Ipko in Zastopstva. Tudi vsote izjemnega dohodka niso zelo velike.

2.) Drugo vprašanje pri izjemnem dohodku se je nanašalo na 17. člen Osnutka, ki je določal, da se 50 odstotkov tega dohodka združuje na sozdovi ravni in uporablja za pomoč pri prestrukturiranju tozdov, ki poslujejo z motnjami ali izgubo.

Čeprav smo rekli, da lahko pričakujemo bolj malo tozdov, ki bodo dosegli tako nadpovprečen čisti dohodek, so nekateri menili, da bi bilo 50 odstotno združevanje preveč. Emond je menil, da bi bilo bolj primerno združevati na sozdovi ravni le 20 odstotkov izjemnega dohodka. Ta predlog je podprl tudi PMI. OV-jevci pa so predlagali, naj bi se združevalo le tisti izjemni dohodek, ki je plod skupnih akcij (vemo, da so v preteklosti montažni tozdi dosegli izjemne dohodke ravno pri skupnih delih na tujem), ne pa tudi izjemnega dohodka, ki ga tozd npr. ustvari z lastnimi napori pri razvojnem delu in vlaganju v nove programe.

V bistvu tega vprašanja je pomembna načelna dilema: Nadpovprečen dohodek praviloma dosegajo najbolj prodorni in najbolje organizirani tozdi. Ali je pametno, da tiste tozde, ki zelo dobro poslujejo, destimuliramo s tem, da zahtevamo od njih združevanje dela ustvarjenega dohodka? Ernest Fujs je menil, da za razvoj ni dobro, niti če nekateri tozdi odstopajo pretirano navzgor od povprečja, niti če odstopajo pretirano

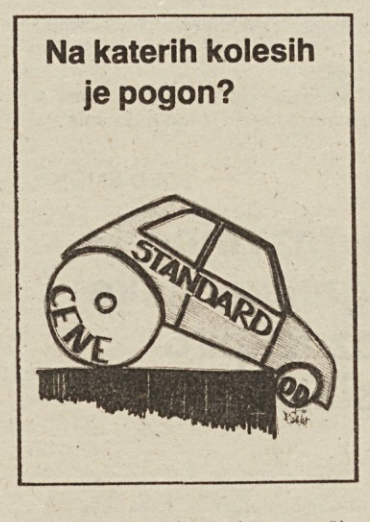

navzdol. Dobro je, če je povprečje čim višje. Jože Zver pa je na primeru Bliska pokazal kako zoprno je, če v sozdu ni denarja niti za najnujnejše naložbe. Bliskova investicija v proizvodno opremo je po sodbi sozda nujna, tudi občina se z njo strinja in iz občinskih skupnih rezerv so že odobrili 11 milijonov, v sozdu pa ne moremo združiti denarja. Škoda, da imamo strokovne službe, ki dajejo predloge, če nimamo denarja za njihovo uresničitev.

Na koncu sta komisiji sprejeli kompromis: sporazum bo določil da bo treba 25 odstotkov izjemnega prihodka združevati na sozdovi ravni, 25 odstotkov na ravni delovne organizacije, 50 odstotkov ostane tozdu.

Način združevanja je opredeljen v Temeljnem sporazumu o združevanju sredstev: dokler denar ne bo aktiviran za konkretno investicijo, ga bo Interna banka uporabljala za kratkoročne namene. Združeval se bo samo na podlagi investicijskega programa in ko bo združevalec dal svoje soglasje.

Z nizkimi osebnimi dohodki se ne sme prikrivati slabega poslovanja. V 10. členu osnutka piše, da bo z letnim sozdovim planom določen enoten interval vrednosti točke, ki ne bo smel odstopati za več kot 10 odstotkov navzgor ali navzdol. Na ta način bo uveljavljeno načelo, da morajo biti osnove osebnih dohodkov za enaka dela v vsem sozdu približno enake. 12. člen pa določa, da se tozde, ki ne morejo doseči niti spodnje vrednosti točke, obravnava kot tozde z motnjami.

V Livarju so imeli na to določilo pripombo. Ni pametno, menijo, da si v sozdu sami nalagamo obveznosti delati sanacijske programe v takšnih primerih.

Komisiji pa sta menili, da je to pravilno in pametno. Ne smemo dopuščati, da tozdi izkazujejo pozitiven rezultat na račun izredno nizkih osebnih dohodkov. Praksa zadnjih let kaže, da so podpovprečno nizki osebni dohodki zanesljiv znak, da v poslovanju takšnega tozda nekaj škriplje. V takem primeru je pametno takoj ukrepati, ne pa dopustiti, da tozd še naprej životari. So pa v 12. člen dodali še primerjavo z rezultati v panogi.

Poseben sporazum o ugotavljanju delovne uspešnosti. Emond in PMI sta zavzela stališče, da mora biti pripravljen sporazum o ugotavljanju delovne uspešnosti obenem s sporazumom o delitvi. Utemeljitev je, da sta tadva akta vsebinsko tesno povezana. Kaj nam pomaga poenotenje osnov osebnih dohodkov, če lahko tozdi ustvarijo razlike z različnimi pristopi pri nagrajevanju delovne uspešnosti? Razen tega je splošna usmeritev, naj se povečuje delež nagrajevanja po individualni uspešnosti, zato je tem bolj nujno, da to vprašanje urejamo enotno. PMI-jevci pa so opozorili, da mariborski pravobranilci izrecno zahtevajo hkratno ureditev obeh področij. Že prej je tudi sindikalna koordinacija zavzela stališče, da je treba osnove za nagrajevanje uspešnosti urediti hkrati z delitvijo.

Uroš Korže je povedal, da so tudi pripravljalci gradiva želeli ponuditi oba sporazuma hkrati, a so pri obravnavi delovnega gradiva (pripravljeno je bilo že maja!) za samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje uspešnosti dela delavcev na nivoju sozda IMP na komisiji, za planiranje prišli do tako različnih mnenj, da besedila niso mogli uskladiti. Pristop do norm in nagrajevanja uspešnosti poslovodnih delavcev so še poenotili, pri vprašanju delovne uspešnosti režijcev pa sta se oblikovala dva tabora: pristaši subjektivnih in pristaši objektivnih meril. Pri enem in drugem pristopu je v praksi in teoriji toliko različnih mnenj, da bo težko priti do enotnega stališča.

Vendar po Koržetovem to ni poseben problem. Z letnim sozdovim planom se določi masa za nagrajevanje delovne uspešnosti, kar je okvir, ki preprečuje anomalije. Tone Marolt je tudi menil, da je delovna uspešnost svoje področje in ni treba, da se oba sporazuma pripravi hkrati.

Na koncu je bil sprejet sklep: Postopek za sprejem samoupravnega sporazuma za delitev se nadaljuje, čeprav sporazum o delovni uspešnosti še ni pripravljen. V petek pa so nekateri delegati zbora opozorili, da bi morala v sprejemanje na referendume oba sporazuma hkrati, obenem pa tudi samoupravni sporazum o ugotavljanju dohodka in panožni sporazum.

Dodatki in nadomestila za nočno delo in delo ob praznikih. Komisiji sta sprejeli predlog, da se dodatek za nočno delo poveča s 35 na 50 odstotkov. Dodatek za delo ob praznikih naj bi bil 135 odstotkov, delavcu pa ne pripada nadomestilo osebnega dohodka, ki ga sicer dobi za dan praznika. Komisiji sta posebej opozorili, da je treba preprečiti zlorabe, ko so delavci za delo na praznik dobili dodatek, poleg njega pa še nadomestilo.

Dodatki na stalnost in delovno dobo. Tu so se mnenja povsem razhajala. Na Livarjevo pobudo je v osnutku bolj poudarjen dodatek za stalnost. V Livarju so te že v praksi uveljavili in precej zmanjšali fluktuacijo. V večini drugih tozdov pa so delavci zahtevali ravno obratno: več odstotkov za delovno dobo. PMI-jevci pa so zastopali stališče, naj bi oba dodatka ukinili in ju nadomestili z nagrajevanjem minulega dela — kvečjemu če bi v prehodnem obdobju ohranili dodatke na stalnost, nikakor pa ne dodatka na delovno dobo.

Najprej je bilo pojasnjeno, da dodatka na stalnost in delovno dobo nimata prav nobene zveze z minulim delom. To je v sporazumu posebej urejeno. Ta dodatek sta element poslovne politike za preprečevanje fluktuacije. Ker pa so bili pogled na višino enega in drugega povsem različni, sta komisiji sklenili, naj v sporazumu piše, da sta lahko oba skupaj največ 17 odstotkov, vsak tozd sam pa naj določi lestvico za vsakega od dodatkov. V prehodnih določbah pa bodo dovolili obdržati nespremenjene dodatke na stalnost in delovno dobo tistim tozdom, kjer bodo ti dodatki že pred sprejemom sporazuma višji od 17 odstotkov.

Minulo delo. Določbe o minulem delu so ostale nespremenjene, čeprav je bilo nanje precej pripomb. Najbolj pogosta pripomba je bila, da ni opredeljena masa, ki si jo delavci po 58. členu delijo kot minulo delo. Predstavniki planskih služb so povedali, da je to povsem jasno. Minulo delo po novem sporazumu bo v bistvu isto, kar že danes poznamo kot delitev po kolektivni uspešnosti. Člani obeh komisij so se na koncu strinjali, da je to v sedanjem trenutku najboljša rešitev, ki jo je možno ponuditi.

Metodologija za vrednotenje del in nalog bo tudi ostala nespremenjena, čeprav je bilo nanjo mnogo pripomb. V Emondu, Livarju in še kje so menili, da je v metodologiji premalo točk za težke delovne razmere in posebne psihofizične pogoje. Vlasta Kodela iz Sozdove službe za poslovno organizacijo pa je na konkretnih primerih pokazala, da je npr. možno in nujno višje oceniti livarska dela. Dejstvo je, da metodologija po našem sporazumu temelji na v praksi preverjenih modelih, ki so jih samo prilagodili, da ustrezajo našim razmeram. Zato je Kodela prepričana, da je metodologija dovolj uravnotežena.

Brez podrobnejših poročil, kako opisati dela. V delovni organizaciji PMI so predlagali, naj bi v poglavju 3.1 podrobneje opredelili, kako oblikujemo dela in delokroge in kako nato pridemo do razvida del in nalog. Ta pripomba ni bila sprejeta, se je pa v kasnejši razpravi pokazalo, da imamo s tem precejšnje probleme. Naši tozdi in delovne organizacije so namreč zelo različno organizirani, to pa pomeni, da z nekim pojmom v dveh različnih organizacijah označujemo dve zelo različni stvari.

Načelna rešitev tega problema je jasna: Vsako delo bo opisano. Če se delavčevo delo sklada z opisom v enotnem katalogu, se ga bo razvrstilo. V obratnem primeru se njegovo delo opiše in se ga razvrsti s primerjalno metodo ali z uporabo metodologije.

Podvojitev števila razredov. Ko sta komisiji začeli obravnavati enotni katalog, se je vnela burna debata, ali je prav, da vsa dela tlačimo v 37 razredov. Danes smo v IMP-ju navajeni zveznega sistema, saj so ponekod menda razlike med vrednostjo del celo samo stotinko relativnega razmerja. V sistemu razredov doslej različno ocenjena dela padajo v isti razred, ali pa se doslej minimalne razlike povečajo, ker je pač med razredi določen presledek.

Vlasta Kodela je spomnila, da ima večina slovenskih podjetij podobne sisteme razredov, ker se zavedajo, da ni nobena metodologija povsem objektivna in torej strokovno zares ni mogoče utemeljevati primerov, ko je razlika med vrednotenjem del odstotek ali še manj. Vendarle pa je večina le menila, da so razlike med predlaganimi razredi prevelike glede na te, ki smo jih navajeni sedaj. Morda je odmor v torek okrog 15. ure pripomogel, da so našli salomonsko rešitev: število razredov se pomnoži z dve, tako da nastanejo vmesni razredi, v katere se bo razporedilo netipična dela.

Povečanje kataloga. Nato so šli na piljenje enotnega kataloga. Po tem postopku se bo kar precej razširil, čeprav je že v osnutku 318 del in čeprav bodo nekak del tudi črtali. Boris Krist iz Emonda se je celo resno ogreval, da bi v enotni katalog napisali prav vsa dela, ki jih najdemo v sozdu. Toda na koncu so le ugotovili, da bi bil prehud zalogaj opisati okrog 900 del z vsemi specifikami različnih tozdov. In kaj če bi se v nekem tozdu pojavila potreba, da uvedejo novo delo, ki ga v tem popolnem sozdovem katalogu ne bi bilo? Če je za slovenske železarne dovolj 60 tipičnih del in če panožni sporazumi shajajo s kakimi štiridesetimi, jih bo tudi za sozd IMP dovolj kakih štiristo, ali kolikor jih bo po tem usklajevanju pač nastalo.

Dela tozdov in delovnih skupnosti skupnega pomena bodo v katalogu. V Emondu in Promontu so zahtevali, da hočejo v katalogu videti dela Inženiringa, Marketinga, delovne skupnosti sozda — skratka vseh, ki se financirajo po načelu svobodne menjave dela. Ugovor je bil, da to niso tipična dela. Marko Avsec iz Promonta je rekel, da ljudje to prav dobro vedo, hočejo pa, da so tudi ta dela v katalogu kot jamstvo, da si v tozdih in delovnih skupnostih, ki jih financirajo uporabniki, ne bi preveč navijali plač.

Pripomba je bila sprejeta, vendar ne bodo vključili prav vseh del, ki se pojavljajo v teh organizacijah, pač pa nekatera tipična dela v Inženiringu, Marketingu, Izobraževalnem centru in Sektorju za elektronsko obdelavo podatkov, medtem ko so dela Interne banke in drugih delovnih skupnosti že zajeta, kakor tudi nekatera dela v tozdih skupnega pomena.

Poleg tega so se dogovorili, da se vključijo še: nekatera dela družbene prehrane, vsa dela jakega toka, ključavničarji, elektrovarilci, mizarji (delajo embalažo), se pri vzdrževalcih doda električarja, vodilnega referenta v kadrovski službi (za varstvo pri delu izobraževanje, stanovanjske zadeve, SLO...) in čiščenje proizvodnih prostorov. Po drugi strani pa bodo zmanjšali število stopenj pri nekaterih proizvodnih delih in izpustili nekatera dela, ki so v IMP-ju le posamezni primeri (npr. pravilnik — z višjo izobrazbo).

Prevrednotenja. Tudi teh je bilo nekaj: Na pobudo Promonta je predlagano izenačenje monterjev in varilcev v montaži z utemeljitvijo, da je delo varilca na terenu približno enako težko kot delo monterja in da so delovne razmere včasih še slabše — npr. na cevovodih.

Precej burna je bila debata, ali je potrebna razlika med vodjem tehnološke priprave dela (v osnutku 30 razred) in vodji tehnične kontrole, operativne priprave in proizvodnje (vsi 29 razred). Razlika je bila predlagana, ker so dela tehnološke priprave strokovno načeloma zahtevnejša in odgovornejša, čeprav je res, da v marsikaterem tozdu niso ustrezno organizirana in nimajo prave vloge.

Marko Avsec pa je pri tem primeru nakazal še en moment, ki se pojavlja ob vrednotenju del: vpliv osebnosti delavca, ki določeno delo opravlja. V praksi to zelo težko ločujemo. Če določeno delo v nekem tozdu opravlja močna osebnost, dober strokovnjak, smo nagnjeni to delo višje vrednotiti.

Na koncu so se odločili, da je treba pomanjkljivosti prakse pri vrednotenju del odmisliti in delati strokovno po določeni metodologiji. »Nekaj pa le moramo narediti, kot mislimo,« je rekel Tone Marolt.

Boris Krist: »Potem bodo tudi z nami naredili, kot mislijo.«

»Večina članov obeh komisij je le na takih mestih, da lahko nekaj premaknemo v praksi,« je odvrnil Marolt.

Krist pa: »Ali da nas premaknejo.«

Dela, ki se opravljajo v težkih razmerah, je treba bolje ovrednotiti. Komisiji sta se strinjali, da so varilci, ličarji, galvanizerji, livarji in talilci o osnutku kataloga prenizko ocenjena. V večji meri je treba upoštevati težke delovne razmere. Toda s tem, ko bodo te razmere upoštevane v analitski oceni, bodo morali ukiniti vse dodatke na delovne pogoje, ki jih ponekod še imajo.

Finančno-računovodska dela brez večjih sprememb. Kolegij direktorjev finančno-računovodskih služb je poslal pripombo, da je treba vsa dela na tem področju uvrstiti višje. Ko so jih člani komisij obravnavali, so bili različnih mnenj. Nekateri so pritrjevali, češ da je delo v finančno-računovodskih službah najostreje kazensko sankcionirano. Drži pa tudi: »Še nihče ni šel sedet, razen če je kradel za svoj žep,« kot je rekel Marko Avsec. Tudi Fujs iz PMI-ja je bil odločno proti povišanju računovodskih del. Na koncu so menili, da je potrebno potegniti ločnico med tistimi finančno-računovodskimi deli, ki so kreativna in onimi, ki so povsem rutinska. Predlog je, da se dvigne za en razred le samostojnega in višjega bilancista, direktorja finančno-računovodske službe pa da se celo zniža za en razred.

Navzgor so premaknili tudi skupino različnih del: projektant, planer analitik in organizator, vse iz 23. v 24. razred, v katerem bo tudi novoizumljeni vodilni referent v kadrovski službi.

Koliko zmanjšati plače režijcev? Na katalog so prišle tudi načelne pripombe, da je treba znižati oceno vseh režijskih del in da je razpon med najvišjim in najnižjim razredom prevelik. Obe komisiji sta pripombo o previsokem razponu soglasno razvili, češ da bi uravnilovka v sedanjem trenutku lahko imela hude posledice na poslovanje.

Kar se tiče pripomb na splošno previsoko vrednotenje režijskih del, so menili, da je bil narejen določen premik. V celjski Klimi so izračunali, da se bodo z novim sistemom osebni dohodki režijskih delavcev povečali za 16 odst., proizvodnih pa za 26. Cela vrsta režijskih del: planerji, organizatorji, pravniki je ocenjenih nižje kot doslej. Vse to so dokazi, da so opravljeni določeni premiki v korist proizvodnje, zlasti tistih proizvodnih del, ki se opravljajo v težkih razmerah.

LOJZE JAVORNIK

Konstituiranje Komisije za samoupravljanje

Komisija za samoupravljanje pri Delavskem svetu sozda se je konstituirala 2. oktobra 1984. Za predsednika Komisije so izvolili Promontovega delegata Martina Kosmino.

Investicija, ki bo omogočila boljše poslovanje

Denar za računalnik je zagotovljen

Za gradnjo druge faze računalniško podprtega informacijskega sistema je rešen najtrši oreh — kako bomo dobili denar. Sozdova delovna skupnost bo preko Interne banke najela 50 milijonov dinarjev posojila, s čimer bo zagotovljen denar namesto tistih tozdov, ki jim predpisi ne dovoljujejo združevanja.

V IMP-ju smo doslej že zgradili 1 fazo računalniško podprtega informacijskega sistema. Za 8 milijonov dnarjev smo nabavili osnovno računalniško opremo za razvoj in testiranje obdelav. V to je zajeta oprema v računskem centru na Titovi in na testni lokaciji v delovni organizaciji Iko.

V drugi fazi pa kupujemo opremo, ki bo omogočila tozdom, da bodo uporabljali računalniški sistem. Za vso opremo bo potrebnih nekaj nad 283 milijonov dinarjev. Od tega bo 140 milijonov za centralno računalniško opremo, ostalo pa za periferno opremo.

Že marca je projekt obravnavala Republiška komisija za presojo investicij in ga podprla. Prav tako marca je gradivo obravnaval tudi sozdov delavski svet in poslal tozdom Aneks k samoupravnemu sporazumu, s katerim naj bi združili denar.

Velika večina tozdov je Aneks sprejela. Podpis sta odklonila Ipko in Dvigalo, s katerim pa še tečejo pogovori. V Skipu in celjski Klimi so aneks načelno sicer podprli, zaradi pomanjkanja denarja pa se bo treba posebej dogovoriti, kdaj bodo lahko plačali svoj delež.

Povsem nov položaj pa je prinesel Zakon o trajnih obratnih sredstvih, po katerem tozdi, ki ne morejo pokriti obratnih sredstev, ne smejo investirati niti združevati denarja za investicije. A tudi za ta problem so našli rešitev. Zavarovalna skupnost Triglav bo Interni banki IMP dala 50 milijonov namenskega posojila za gradnjo računalnika. Najela ga bo, kot že rečeno, sozdova Delovna skupnost, o čemer je na zboru delavcev že sprejela ustrezen sklep. S tem je denar za gradnjo računalnika zagotovljen.

L. J.

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta Novak Albina se zahvaljujem sodelavcem IMP-KLIMAT za izrečeno sožalje in darovano cvetje.

VINKO NOVAK

MISLI O DENARJU

Iskanje sreče v denarju prinaša — razočaranje.

Denar ljudi zbira in razbija.

O denarju največ govorijo tisti, ki imajo najmanj zaslug.

Če želiš denar, moraš sebi privoščiti naklonjenost, drugim pa — krutost.

FRAN VODNIK

Ipko v IMP-ju ali v Emoni?

Po sklepu Koordinacijskega odbora sindikata sozda IMP objavljamo gradivo o razvojnih možnostih tozda Ipko. Najprej objavljamo gradivo, ki so ga pripravile strokovne službe Emone, kjer utemeljujejo prednosti Ipkove vključitve v sozd Emona. Nato objavljamo gradivo Planske službe sozda IMP, ki razčlenjuje Ipkove razvojne možnosti v našem sozdu. Na sosednji 5. strani pa objavljamo tudi poročilo s seje Sindikalne koordinacije sozda IMP, kjer so bila v razpravi osvetljena stališča vodstva sozda, vodstva delovne organizacije Iko in tozda Ipko.

Povezava med Emono in Ipkom pri proizvodnji in plasmanu kmetijske opreme

Emona je sozd, ki ima v svojem sestavu močno razvito primarno kmetijsko proizvodnjo in predelavo.

Razpolaga z močnim strokovnim kadrom v živinorejski poroizvodnji. Zaradi lastnih potreb v izgradnji lastnih farm in predelave je pred 22 leti osnovala svoj projektivni biro, ki se je postopoma razvil v celovno organizacijo Inženiring.

Posebnost oziroma izjemnost Emona Inženiringa je v tem, da v svojem sestavu ni imel poklicnih tehnologov. Tehnologi so v neposredni proizvodnji kot organizatorji te proizvodnje in nosilci razvoja, katerega cilj je visoka produktivnost in ekonomičnost proizvodnje.

Vse tehnološke rešitve strokovnjakov v neposredni proizvodnji pa je Inženiring s svojimi strokovnjaki povzel, vključil v projekte in plasiral doma in na tujem. Zaradi razvoja edinstvene velikofarmske proizvodnje v Jugoslaviji in svetu ni bilo odgovarjajoče opreme, pa je zato razvoj sodobne tehnologije poleg organizacije dela, prehrane, zaščite itd. moral iskati nove tehnološko tehnične rešitve objektov in opreme.

Emonske farme so postale poleg redne proizvodnje tudi razvojni poligon novih Emonskih tehnologij. Zaradi nagle ekspanzije Emonske tehnologije in tehnološko tehničnih rešitev doma in v svetu je Emona Inženiring postal tudi nosilec in organizator proizvodnje tehnološke opreme.

Zaradi nezainteresiranosti večje industrije v preteklosti za proizvodnjo kmetijske opreme za živinorejo so se proizvajalci menjavali od projekta do projekta, kar je onemogočalo kontinuiran in vse večji prodor na trg.

Emona Inženirig pa je kot prva nudila investitorjem popoln inženiring iz področja živinoreje, je morala organizirati kontinuirano proizvodnjo opreme, ki mora slediti razvoju tehnologije.

Ker vsebuje popoln inženiring inženiring tehnologijo proizvodnje, izdelavo izvedbenih projektov (ureditev farmskega prostora, infrastrukturnih in proizvodnih objektov), tehnološko tehničnih rešitev opreme (ventilacija, gretje, gnoj, transport), izvedbo in namestitev boksov, izgradnjo farme pod ključ, šolanje kadrov, prvo namestitev živali, uvajanje proizvodnje, je oprema sestavni del tehnologije in le del kompletnega inženiringa.

Ker z tehnološko tehničnimi rešitvami opreme povečujemo produktivnost zaposlenih in izkoriščenost hlevskega prostora na račun klasičnega vhlevljanja živali, lahko vsaka nepreizkušena tehnična novost, ki ne upošteva ekologije živali povzroči zmanjševanje proizvodnosti in poslabšanje zdravstvenega stanja živali.

Zato razvoj in proizvodnja opreme ne moreta biti ločena od neposredne živalske proizvodnje. Iz teh razlogov Emona kot nosilec živinorejske proizvodnje preko Inženiringa organizira tudi proizvodnjo tehnološke opreme.

Z afirmacijo Ihanske tehnologije v prašičereji in širokega plasmana doma in v svetu so bile podane možnosti kontinuirane proizvodnje opreme za to panogo in to boksov kot opreme za ventilacijo, distribucijo hrane, odstranjevanje gnoja itd.

Iskali smo proizvajalca s sorodno proizvodnjo, ki bi bil pripravljen dopolniti svoj proizvodni program.

Zaradi opremljenosti za predelavo cevnega materiala (zidarski odri) se je Emona odločila za sodelovanje s Skipom.

Dogovorili smo se, da iz programa opreme za prašičerejo Skip prevzame izdelavo boksov na osnovi vsakokratnega naročila Emone za znanega kupca. Vsa prodaja pa je v smislu Inženiringa neprenosljiva in jo vrši Emona Inženiring. Ustvarjen dohodek se deli na osnovi sporazuma.

Prodor na trg je imel za posledico hitro rast proizvodnje opreme, kar je povzročilo ozka grla v proizvodnji. Skip je to reševal z vključevanjem svojih kooperantov. Izum večetažnega sistema reje je omogočil, da se je v Emonin program vključila tudi obstoječa proizvodnja poliestra. Etažna vzreja je pocenila izgradnjo farm (manj objektov, manj infrastrukture), kar je imelo za posledico večjo konkurenčnost in še večji obseg izdelave in plasmana opreme.

Z razširitvijo obsega proizvodnje je prišlo v Skipu do še večje prostorske stiske in je prišlo do odločitve, da se pristopi k izgradnji objekta v Podpeči v katerega naj bi se preselila plastika, v prostore plastike pa naj se seli proizvodnja boksov. To je sovpadalo z podpisom pogodbe za Madžarsko. Za pripravo in skladiščenje je bilo v Skipu premalo prostora pa so pripravo opreme za izvoz prenesli v podpeč.

Ker je bila proizvodnja opreme le dopolnilna dejavnost, so v tem času razvili in osvojili novo ekonomsko atraktivnejšo proizvodnjo rovokopača. Kmetijska oprema je bila tako postavljena na stranski tir.

Postavljeni smo bili pred dejstvo, da se proizvodnja kmetijske opreme seli iz Skipa v Podpeč, kjer je bil ustanovljen nov tozd — Industrija plastike in kmetijske opreme Ipko.

Novo vodstvo Ipka je hitro doumelo perspektivo razvoja kmetijske opreme, saj se je v kratkem času količinsko in dohodkovno povečal delež le te, tako da znaša dohodek ustvarjen s kmetijsko opremo do 90 odstotkov vsega dohodka ustvarjenega v tem tozdu.

Sodelovanje med Ipkom in Emono se je večalo in poglabljalo v strokovnem kot tudi v komercialnem pogledu.

Emona je razširila asortiment proizvodnje, katero je Ipko osvojil še na delno izdelavo krmilne tehnike tako, da je Emona odstopila Ipku skoraj 90 odstotka proizvodnje opreme za prašičerejo.

Kot stalna rdeča nit odnosov je spoznanje v Ipku, da ni pslamana brez tehnologije, oziroma da le tehnologija prodaja opremo. Zato kljub razširitvi asortimana vso prodajo opreme vrši Emona Inženiring preko prevzemanja kompletnih inženiringov.

Vse večje omejevanje investicij ima za posledico pojav večjega števila novih »tehnoloških« hiš, ki z raznimi načini skušajo prevzeti izgradnjo kmetijskih objektov. Vse večja konkurenca na tržišču lojalna ali nelojalna in vse večje zapiranje tržišča zmanjšuje stopnje akumulativnosti. To pa povzroča ob dražjem repromaterialu vse manjši dohodek za vse partnerje. Istočasno je nastopila kriza v prašičereji zaradi neurejenih ekonomskih odnosov v državi. Da bi obdržali nivo realizacije in dohodek je bila nujna odločitev, da gre Ipko v izgradnjo novih kapacitet, da bo čimveč opreme izdelal v lastni režiji.

Analiza programov izgradnje svinjegojskih farm v Jugoslaviji kaže, da smo na tem področju dosegli vrh, katerega bo skoro nemogoče obdržati. Da bi obdržali primat na trgu so strokovnjaki Emone pristopili k razvoju še racionalnejših rešitev v prašičereji tako v pogledu kompleksa farm kot tudi opreme.

Poleg prašičereje pa ima Emona Inženiring v svoji dejavnosti ostale panoge (govedoreja, perutnina, ovčereja, kunci, itd.), ki prav tako razvijajo svoj tip »Emonske« opreme in imajo intenziven prodor na tržišče zaradi lastne racionalne tehnologije in družbenih usmeritev. Opremo za te panoge izdeluje več manjših direktnih kooperantov Emone, kar otežkoča organizacijo izvajanja inženiringov.

Da bi lahko obdržali pozicije na trgu, je Emona prisiljena povezati v okviru sozda proizvodnje vse tehnološke opreme ali z integracijo z Ipkom ali pa z razvojem lastnih že obstoječih strojnih kapacitet. Zato je odločitev Emone, da novih programov proizvodnje opreme ne bo izločala iz okvira sozda — normalna.

Pogoj za učinkovito in konstantno obvladanje trga na področju agrokompleksa je vse čvrstejša povezava med razvojem živinorejske tehnologije, proizvodnje specifične opreme in inženirinškega plasmana.

Iz vsega navedenega sledi, da je združitev vseh teh dejavnosti v eni organizaciji nujna. Le taka povezava lahko nudi socialno varnost zaposlenih v proizvodnji opreme ob neprestanem razvoju v smislu kvantitete in kvalitete. Osvojitev slične proizvodnje opreme za več panog živinoreje pomeni istočasno tudi garancijo za to varnost.

Priključitev Ipke v sozd Emono bo omogočila koncentracijo.

Po združitvi Ipka z Emono bomo lahko dosegli direktno povezavo med tehnologijo — proizvodnjo opreme in plasmanom v nekako taki povezavi.

Tako kot je Emona Inženiring povezala tehnološke kapacitete v Emoni in izven nje ter organizirala partnerje za izvajanje del, tako naj bodoči Ipko poveže vse slične dejavnosti v Emoni in organizira z vključevanjem drugih možnosti nudenja kompletnega inženiringa opreme iz enega mesta.

V slučaju združitve Ipka z Emono nudi Emona Ipku sledeči program:

1. Razvoj nove generacije tehnološke opreme za prašičerejo, ki sledi iz spremenjenih gradbenih zasnov, katere nam ponovno zagotavljajo konkurenčnost na trgu. Samo z novim programom bomo sposobni obdržati tržišče in obdržati dosedanjo prednost pred konkurenco, ki nas čedalje bolj posnemajo.
2. Proizvodnja opreme iz drugih panog živinoreje, katero je Emona Inženiring razvil, organiziral proizvodnjo, ki pa je razdrobljena in zato problematična. Koncentrirana proizvodnja opreme za govedorejo, perutnino in kunce bo omogočala z ozirom na tržne razmere ob programih proizvodnje hrane, enak prodor na tržišče kot prašičereja.
3. Razvoj opreme za program, ki je v Emona Inženiringu v razvoju in katere trenutno finansira Emona Inženiring skupno s sredstvi ostalih DO v sozdu Emona in z združenimi sredstvi sozda. To je razvoj opreme za program koncentriranih beljakovin iz odpadkov prehrambene industrije (MIZ) za potrebe te industrije.
4. Skupen prodor na vzhodna tržišča ob skupnem reševanju prolema kliringa (vzhod) z možnostjo kompenzacij v smislu repromateriala. Direktno operativno vključevanje predstavništev sozda Emona na tem področju.
5. Ipko naj postane jedro kovinske proizvodnje, na katerega bi navezali ostale partnerje, ki pomenijo za Emono možnost nadaljne ekspanzije tehnologij in znanja, katero je bilo do sedaj izkoriščeno samo v neposredni proizvodnji, ni pa še bilo nudeno drugim. To so programi mlinov (patent) transportne naprave, deževniki, mešalnice.
6. S plasmanom inženiringov mlekarstva v neuvrščenih državah se nam je odprla možnost proizvodnje opreme za dokompletiranje opreme za program mlekarstva.
7. Substitucija uvoženega dela opreme z kooperacijsko proizvodnjo s tujimi partnerji.
8. Organiziranje montaže vseh vrst opreme.

Ob uresničevanju tega programa bi Ipko lahko prerasel v tovarno opreme za živinorejo in predelovalne industrije, kar bi omogočilo širši prodor Emoninega in slovenskega znanja v svet.

Ljubljana, 7. 9. 1984

SOZD EMONA

Programske, razvojne in poslovno organizacijske možnosti tozda Ipko v poslovnem sistemu IMP

I.

TOZD IPKO je v letih od formiranja kot posebna organizacijska oblika doživel buren razvoj in prestrukturiranje svoje proizvodnje. Tak razvoj je bil omogočen zaradi združitve treh faktorjev:

— ekspanzija prašičereje kot posledica večjih družbenih vlaganj v to področje,
— prodor Emoninih tehnoloških rešitev na področju prašičereje,
— poslovni fleksibilnosti in kvaliteti dela celotnega kolektiva.

V tem času se je TOZD IPKO poslovno močno navezal na DO Emonainženiring, ki mu za 80 do 90 % programa opravlja funkcijo trženja in s tem tudi usmerja njegov razvoj. Ker je zaradi omenjene tržne situacije TOZD IPKO v zadnjih letih ustvaril na tem programu visoko rentabilnost, je razumljivo, da je Emona začela s pritiskom, da akumulacijo, formirano v TOZD IPKO, združi oz. tesneje pritegne v svoje razvojne načrte. Hkrati z navedenim trendom pa so se rahljale vezi s strani TOZD IPKO z matično DO IKO, ki dozdevno tudi ni več »potrebna«, češ da ne opravlja zanj vitalnih poslovnih dejavnosti, temveč bolj poslovno-administrativne posle, res pa je po drugi strani TOZD IPKO zrasel iz ene od poslovnih dejavnosti DO IKO in zaradi njene poslovne politike, ki ima določene zasluge za nastanek in dosedanji razvoj te temeljne organizacije. Vse to je privedlo vodstveni kader TOZD IPKO do prepričanja, da je potrebno pri iskanju perspektive v vse težjih gospodarskih razmerah poiskati rešitev v trdnejši — tudi statusni — navezavi na drug poslovni sistem, to je, Emono.

Ob tem je potrebno poudariti zlasti dejstvo, da so se hkrati s slabitvijo povezav v do iko okrepile določene poslovne povezave z drugimi tozdi v okviru IMP, ki prav tako sodelujejo v procesu »proizvodnje« farm in opreme zanje.

II.

IMP se je medtem vključil v živinorejsko proizvodnjo z večih področij:

— področje proizvodnje energetskih naprav — prezračevanje in ogrevanje z ustrezno avtomatiko,
— področje proizvodnje namenske opreme,
— področje montaže na živinorejskih objektih.

Področje razvoja in trženja farmske opreme opredeljuje 11 programskih dokumentov z IMP od leta 1979, še posebno pomembno mesto pa dobiva v Konceptu dolgoročnega razvoja IMP do leta 1995, kot ene izmed strateških (pre)usmeritev poslovnega sistema IMP na dodatne programe, kjer pričakujemo višjo stopnjo rasti povpraševanja. V okviru te proizvodnje, katere koordinacijo predvidevamo v TOZD Marketing in usmerjevalni razvoj SOZD zajemamo:

1. energetika za farmske objekte
1.1. ogrevanje: toplozračno s termogeni, webasto sistem, radiatorsko; za piščance še sistemi z žarčenjem — t. i. »koklje«, plinske ali električne. Energetski vir je še večinoma plin ali lahko kurilno olje,
1.2. prezračevanje (zlasti pomembno za perutninske objekte)
1.3. hlajenje (za področje suhe klime in višjih temperatur, zlasti evaporativno, centralno ali lokalno)
1.4. regulacija prezračevanja, večkrat v povezavi z regulacijo ogrevanja
2. tehnologije odpadnih voda, odpadkov in bio plina
3. stojišča in kletke za prašičerejo, govedorejo, ovčerejo, kokošjerejo in kunčerejo
4. krmilna tehnika za transport mokre, polsuhe in suhe krme — dozatorji — od silosov do krmilnih mest (za vse vrste živinoreje)
5. oprema za molžo, filtracijo, hlajenje, skladiščenje mleka in pranje tehnoloških linij.

III.

TOZD IPKO ima v okviru tega širokega razvojnega koncepta svoje nedvomno mesto kot proizvajalec opreme pod točko 3 in 4, ki se z drugimi tozdi s tega programskega področja in nosilcem tehnologije v okviru inženiring koncepta in z direktno prodajo pojavlja na trgu. Pri tem bi moral TOZD IPKO zasledovati zlasti naslednje strateške cilje:

— v srednjem roku strukturna preusmeritev s tehnološko enostavnejšo opremo (stojišča, kletke) na zahtevnejšo krmilno opremo oz. tehniko;
— preusmeritev od izključne odvisnosti od Emone k drugim ponudnikom farmske tehnologije, s čimer bi si zagotovil stabilnost in s tem tudi večjo socialno varnost delavcev;
— ustvariti sam ali na nivoju DO lastno razvojno konstrukcijsko službo, ki mu bo omogočila vklopitev v skupni razvojno prodajni koncept IMP na tem področju.

Vztrajanje zgolj na proizvodnji stojišč in kletk bi ne glede na veliko variabilnost izvedb in dohodkovno interesantnost pomenilo povečanje odvisnosti od tehnologije (Emona), saj bi zaradi enostavne izdelave vedno močnejša konkurenca protiskala na znižanje cen. To bo omogočilo nosilcu posla, da pobere »smetano« posla, proizvajalca opreme pa potisne v podrejen položaj in sicer ne glede na njegov organizacijski status.

Seveda potreba po prestrukturiranju proizvodnje ne pomeni, da bi bilo potrebno zmanjšati nivo sodelovanja z Emona-inženiringom, pač pa le razširitev sodelovanja tudi na druge organizacije in institucije, zlasti pa osamosvojitev s pomočjo lastnega razvoja.

Večjo vlogo mora v naslednjem srednjeročnem obdobju na področju trženja farmske opreme v širšem smislu odigrati SOZD IMP prek svojih specializiranih organizacij Inženiringa in Marketinga, ki morata povezati in kompletirati IMP-jevo ponudbo tudi s proizvajalci izven sistema.

Na področju klasične opreme — stojišč in kletk se lahko v prihodnjem srednjeročnem planu program razširi s sedanjega prašičerejskega na kunčerejsko (kletke za intenzivno in polintenzivno nego), ovčerejsko (intenzivno in polintenzivno), govedorejsko in kokošjerejsko opremo.

Vsa ta oprema je nizkega tehnološkega nivoja in bo še naprej temeljila na trženju in tehnološkem usmerjanju Emona-inženiringa in kooperacijski proizvodnji, seveda ob zmanjšanju akumulativnosti in rentabilnosti programov.

Na področju krmilne tehnike se možne razvojne usmeritve raztezajo na naslednji program:

— oprema za krmilno tehniko za transport suhe krme z dozatorji za vse vrste živinoreje — do krmilnih mest,
— oprema za transport mokre in polsuhe krme,
— oprema za ročno krmljenje na mini farmah,
— mešalec — posode za medikamente,
— mlinsko transportne linije iz že razvitih programov drobilcev in transporterjev (za kombinate in tudi ind. proizv.),
— mešalne linije za pripravo krmil; pri teh se bodo uporabljali že razviti drobilci in polžni transporterji,
— mešalec za pripravo krmil za individualne proizvajalce,
— pnevmatski transporterji,
— transporterji za transport silaže,
— transporterji za transport bal sena in slame,
— sekalci za bale sena in slame ali zelene krme — priprava hrane za živino,
— napajalniki (navadni in avtomatski) za vse tipe živinoreje.

Navedene proizvode bo potrebno razviti po zgledu svetovnih vzornikov, npr. Big Duchmana. Zanimivo pri tem je, da v svetovnem merilu ni običajno, da bi nosilec tehnologije za farmske objekte hkrati proizvajal tudi opremo, ampak gre razvoj v smeri specializacije proizvodnje, kar omogoča velikim firmam doseganje ekonomije obsega skozi velikoserijsko proizvodnjo, hkrati pa zagotavlja strokovno koncentracijo tehniškega kadra in razvoj specializiranega agrotehnološkega inženiringa na drugi strani.

V okviru usmeritve IMP na področje proizvodnje farmske opreme je potrebno v tozdu IPKO razmisliti še o možnostih kompletacije proizvodnega programa na področju proizvodnje opreme za izkoriščanje odpadnih voda, odpadkov in bio plina, čeprav prve analize kažejo na še relativno nizko stopnjo komercialne vprašljivosti obstoječih tehničnih rešitev v naših razmerah. V 10-letnem razvojnem horizontu bo vprašanje alternativnih energetskih virov in zaščite okolja nedvomno ena vodilnih industrijskih preokupacij z velikim vplivom na proizvodne stroške in s tem na rentabilnost proizvodnje.

Zato se mora TOZD IPKO tesneje povezati s projektantskimi in razvojnimi organizacijami v IMP in raziskovalnimi institucijami izven sistema.

Določene možnosti ima v IMP-jevem okviru TOZD IPKO tudi pri kompletiranju širokega proizvodnega programa opreme za molžo, filtracijo, hlajenje in skladiščenje mleka s pranjem tehnoloških linij, kar je tudi začetek živilsko predelovalne stroke.

IV.

Alternativni ali spremljevalni programi, ki jih TOZD IPKO lahko razvije v naslednjem srednjeročnem obdobju in ki pomenijo večjo stopnjo tehnološkega in tržnega osamosvajanja od odvisnosti od enega tržnega segmenta, spadajo v področje kmetijske mehanizacije.

To področje obsega:

1. Predssetveno tehniko z mehanizacijo namenjeno za sodobno pripravo tal; to so predvsem krožne brane, klinaste brane in kombinirani predsedtvenik. Sodobni trend razvoja bazira predvsem na kombiniranih orodjih s pogonom prek priključnega vretena traktorja.
2. Setvena tehnika, kjer prevladuje pri setvi strateških okopanin (koruza, sladkorna pesa in industrijske rastline) predvsem sistem pnevmatskih sejalnic namesto mehanskih.
3. Mehanizacija za nego in zaščito rastlin z zelo široko problematiko tako škropilne tehnike kot medvrstnih kultivatorjev in zahteva cel niz komponent visokega tehničnega nivoja.
4. Stroji za spravilo krme, ki so namenjeni predvsem racionalizaciji na področju manipulacije transporta in skladiščenja krme oz. sena. To so predvsem obračalniki, stiskalnice, puhalniki, rezalniki, univerzalni kombajni in mlinske linije.
5. Stroji za spravilo sekundarnih surovin, predvsem slame, ostankov rezi v vinogradih, zbiranje in stiskanje koruzne slame, sekanje vej za pripravo komposta v sadovnjakih, stiskanje vej gozdnega drevja. Teh strojev na domačem tržišču primanjkuje oz. jih sploh ni.
6. Mehanizacija v sadjarstvu za mehanizirano obiranje sadežev in obrezovanje sadnega drevja.
7. Tehnika in oprema za namakanje (irigacijski sistemi) in področje rastlinjakov.

V okviru IMP-jevega tržnega koncepta proizvodnje kmetijskih strojev in mehanizacije se lahko TOZD IPKO usmerja zlasti na področje 4 in 5 — to je strojev za spravilo krme in sekundarnih surovin, ki je v IMP relativno malo obdelano. Razvoj v to smer bo zahteval poleg novih prostorskih kapacitet (ki bodo z realizacijo investicije na razpolago) tudi bistveno boljšo strojno opremljenost, saj se v teh programih zahteva mnogo višja stopnja obdelave posameznih elementov (predležja, prenosi, transporterji, mehanizmi, itd.).

Marketinško in razvojno bomo v IMP proizvodnjo te vrste opreme v novem srednjeročnem obdobju morali tesneje povezati, bodisi v okviru združenja tozdov — proizvajalcev kmetijske mehanizacije v IMP, ali pa v novo delovno organizacijo s tem proizvodnim programom. V vsakem primeru bo potreben usklajen razvoj in trženje z enotno blagovno znamko, v tem okviru pa je za vse potencialne proizvajalce v IMP dovolj prostora. S takim konceptom dela bo mogoče preprečiti nevarnost prekrivanja.

Del teh možnosti obdeluje že dosedanji razvojni program TOZD IPKO (npr. puhalniki s teleskopsko cevjo, priključki na kardanski pogon traktorja).

V.

V TOZD IPKO ima tudi precejšnje možnosti, da se z izdelki iz armiranega poliestra v prihodnje tesneje vključi v tehnološko verigo sistema. Precejšnje možnosti nastopajo predvsem v živilsko procesni industriji, ki jo IMP kompleksno inženirinško obdeluje (danes prevladuje mlekarstvo, v perspektivi tudi olja in sokovi).

VI.

Organizacijska opažanja

TOZD IPKO glede na programsko (ne)povezanost (prodaja in razvoj), smiselno ne sodi v sestav delovne organizacije IKO, čeprav bi lahko v njenem okviru še naprej opravljal določene funkcije. V vsakem primeru mora TOZD IPKO poskrbeti za svoj razvoj in konstrukcijo. V okviru sozd imp bo treba razmisliti o ustanovitvi močne DO, ki bi se ukvarjala s proizvodnjo in trženjem kmetijske opreme in strojev. Do ustanovitve take organizacije je nujno, da TOZD IPKO nasloni svojo proizvodnjo na trženje Emone-inženiringa, hkrati pa je potrebno okrepiti sodelovanje celotnega kmetijsko-živilskega kompleksa v IMP prek skupnosti tozdov, v katero se intenzivno vključujeta tudi TOZD Marketing in usmerjevalni razvoj v DS SOZD.

Kot začasna rešitev je možno, da se TOZD IPKO organizira kot enovita DO v sestavu SOZD IMP. Vključitev IPKO v SOZD Emona o kateri se razpravlja, izgleda glede na sedanji proizvodni program in tržno usmeritev logična in naravna, saj prek sistema Emona zagotavlja tozdu rešitev njegovih tekočih problemov (zlasti trženje in osvajanje proizvodnje določene farmske opreme).

Dejstvo pa je, da taka statusna povezava ni absolutno nujna z vidika srednjeročnega zagotavljanja programa, dela in socialne varnosti. Pomeni le eno morebitno pto, ki omogoča relativno varno doseganje postavljenih planov na področju farmske opreme, zaradi agrarno-trbovskega značaja Emone in sistema združevanja akumulacije, pa verjetno ne bo mogočilo hitrejšega razvoja TOZD IPKO tudi na druge zanimive programe in s tem njegove večje neodvisnosti in stabilnosti.

V okviru poslovnega sistema IMP je podana možnost hitrejšega razvoja na druge programe, dejstvo pa je, da taka pot pomeni večje lastne napore in vlaganja in pa možnost, da v prehodnem obdobju tozd doseže slabše finančne rezultate. Dolgoročno pa ta varianta TOZD IPKO daje v večji meri možnost, da se razvije v pomembnega proizvajalca in samostojni tržni subjekt na poroizvodnih področjih, ki jih obvlada skupaj s komplementarnimi tozdi v IMP.

VII.

Sklep

Kljub določenim prednostim, ki jih nudi TOZD IPKO vključitev v poslovni sistem Emone, menim da lahko s potrebnim lastnim angažiranjem in s pomočjo ustreznejše organiziranosti ter povezanosti v sistemu IMP, doseže dolgoročno vsaj ekvivalentne rezultate, seveda le v primeru, da je pripravljen bistveno več vlagati v razvoj in organizacijo trženja. Slednje pa je tudi pogoj za resnično stabilen razvoj in socialno varnost delavcev TOZD IPKO.

Ljubljana, dne 4. 9. 1984

Pomočnik generalnega direktorja:
Uroš Korže, dipl. oec.

Koordinacijski odbor sindikata o pobudi, da bi se Ipko vključil v Emono

Ni razloga, da bi Ipko šel iz IMP-ja

»Stališče sozda IMP je, da ni prav nobenega razloga za Ipkovo izločitev iz IMP-ja. Ipko lahko z Emono še naprej sodeluje, tudi če ostane v IMP-ju, saj je proizvodnja farmske opreme vključena v razvojne načrte sozda,« je dejal generalni direktor IMP-ja Franc Kumše na seji sozdovega Sindikalnega koordinacijskega odbora 25. septembra, ko je bila obravnavana zamisel, da bi se Ipko izločil iz IMP-ja in se vključil v sozd Emona.

Kumše je podal na seji tudi osnovno poročilo o tej temi. Tozd Ipko ustvarja danes okrog 90 odstotkov prihodka s proizvodnjo farmske opreme, ki je plod dognanj Emonini živinorejskih strokovnjakov in Emona jo tudi prodaja v obliki inženiringa na domačem in tujem trgu. Program je konjunkturen in Ipko je s tem dobro organizacijo in kooperacijo lahko povečeval obseg proizvodnje in dosegal dobro akumulacijo. To mu je tudi omogočilo gradnjo tovarne za proizvodnjo kmetijske opreme.

Ipkova pobuda o integraciji z Emono izhaja iz trditve, da za preskrbo z delom in za razvoj proizvodnje ne skrbi Iko, pač pa Emona, je nadaljeval Kumše. Povedal je tudi, da so se predstavniki našega sozda pogovarjali z Emoninimi predstavniki. Ti so rekli, da Emona farmsko opremo stalno razvija in v bodoče nove tehnologije ne bo dala več v proizvodnjo na osnovi samoupravnega sporazuma ali pogodb, ker hoče večje jamstvo, da jim tehnologija ne bo odtujena. Zato hočejo, naj farmsko opremo proizvaja organizacija, ki je z Emono tudi statusno povezana. Če se Ipko ne bo vključil v Emono, bodo dali novo tehnologijo v proizvodnjo drugemu, saj imajo v Kmetijskem kombinatu Ptuj tudi strojno proizvodnjo.

Ipko pravi, da prodajna in razvojna služba, ki sta v delovni skupnosti delovne organizacije Iko, nista dovolj naredili za razvoj tozda. Ipko ima vodjo razvoja, za njim pa ni nobenega drugega razvojnega delavca, ki bi snoval nove programe, da bi tozd imel rezervo za primer krizne situacije, je rekel Kumše. Poudril je da ni razloga za Ipkovo izločitev iz IMP-ja, je po na naloga sozdovega Usmerjevalnega razvoja, tozda Marketing, Ikove prodaje in razvojne službe, da zagotovijo tozdu Ipko večjo izbiro proizvodnih programov.

Glavni direktor delovne organizacije Iko Rudi Bukovac je povedal, da so na Trati (v oddelku, ki je današnji tozd Itak) že v šestdesetih letih proizvoajali farmsko opremo (zgradili so farmo Eberswalde). Nato so to proizvodnjo prenesli v Skip, ta pa se je odločil za gradnjo nove tovarne v Kamniku pod Krimom, kar je bilo usklajeno z razvojnimi načrti Emone—Inženiringa. Sklenjen je bil samoupravni sporazum o medsebojnem sodelovanju, ki določa, da Emona Inženiring skrbi za razvoj tehnologije in prodajo, Ipko pa proizvaja po Emonini tehnologiji.

Bukovac je povedal še svoje mnenje o razvojnih možnostih, ki jih Ipku nakazujeta gradivi Emona in IMP-ja: Emonin načrt temelji na obstoječih programih, ki jih še izpolnjuje; IMP pa Ipku nakazuje nove programe in vlaganja vanje. Zato se v delovni organizaciji Iko ne strinjajo z Ipkovo izločitvijo. Bukovac je še opozoril, da je Skip zaradi gradnje Ipkovega obrata padel v nelikvidnost, iz katere se še vedno ni rešil — in to je tudi eden od razlogov, zakaj se ne strinjajo, da bi Ipko z visoko akumulativnostjo zapustil Iko in IMP.

Direktor tozda Ipko je prikazal željo po povezavi z Emono kot ekstistenčno vprašanje tozda in delavcev: Emona bo prihodnje leto razvila novo tehnologijo in pravi, da Ipku ne bo več zagotavljala dela, če ne bo z njo statusno povezan. Kaj naj damo v roke stotim delavcem Ipka? Kdo v Iku ali IMP-ju jim lahko zagotovi nov program?

Sicer pa je razloge, ki utemeljujejo upravičenost povezave z Emono strnil v šet točk:

1.) Velika soodvisnost pri trženju.

2.) Razvoj: Vso opremo najprej preizkusijo na Emoninem poligonu.

3.) Soodgovornost pri prevzemanju objektov na ključ: samoupravni sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju vsebuje dohodkovna načela.

4.) Velike potrebe po farmski opremi: Da bi jim zadostili, je nujna tesna povezva med razvojem tehnologijo, prodajo in proizvodnjo.

5.) Ipku bo omogočen razvoj novih izdelkov.

6.) Ipku bo omogočena realizacija kooperantske pogodbe s tujmi partnerji.

Rogelj je še zatrdil, da pobuda o integraciji z Emono nikakor ni le njegova zamisel, ali zamisel pešice vodilnih, pač pa so od prvega dne razmišljanja o povezavi z Emono sodelovali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, ki to pobudo podpirajo in poznajo vse dogajanje.

Zdaj pa še nekaj misli iz razprave:

Jože Horvat, direktor tozda Skip (ta tozd je gradil obrat v Podpeči, kjer se je nato ustanvil tozd Ipko): Ipkova odločitev bo slabo vplivala na bodoča združevanja sredstev v sozdu. Že zdaj so s tem problemi. V gradivu, ki bo osnova za razpravo o izločitvi Ipka ali proti njej bo morala biti vključena tudi materialna zahteva delovne organizacije Iko oziroma tozda Skip do Ipka, če se bo izločil.

Rogelj je na to odgovoril: Vse kredite je Ipko prevzel in plačal. Naredili smo razmejitev stroškov, sklenili sporazum o medsebojnih pravicah in obveznostih in vse denarne obveznosti smo plačali celo pred rokom. Če pa je bila vrednost vrnjenega denarja zaradi inflacije manjša, lahko samo rečem, da si inflacije nisem jaz izmislil.

Štefan Praznik, sekretar republiškega odbora Sindikata gradbenih delavcev Slovenije: Možne so razne oblike poslovnega povezovanja. Statusna povezanost ni pogoj za poslovno sodelovanje. V razpravo ne bi smeli startati, da je cilj statusna sprememba. Cilj razprave mora biti celovita analiza razvojnih potreb in perspektiv, analiza sedanje organiziranosti in problemov. Verjetno so določene ovire tudi na relaciji Ipko — delovna organizacija — sozd. Strinjam se z oceno vodstva sozda, da je treba najprej preučiti Ipkove možnosti v IMP-ju. Ne strinjam se z Emoninimi grožnjami, češ, če se ne boste združili, ne boste dobili dela. Vesel sem, da je Rogelj konkretno opisal prednosti združitve z Emono, moral pa bi povedati tudi prednosti povezovanja z IMP-jem in reči, katere možnosti morda niso izkoriščene.

Tone Lah, delegat Emonda: Bil sem v Podpeči, ko se je odpirala nova tovarna. Takrat so bili vsi navdušeni in vsi za sodelovanje, zdaj pa v Ipku pravijo: Gremo v s polnimi žepi v Emono, IMP pa naj se ubada s svojimi problemi.

Janez Stanovnik, namestnik generalnega direktorja: Kaj bo Ipko dosegel s to statusno spremembo? Dolgoletno odvisnost od Emone na področju razvoja in marketinga bo spremenil v totalno odvisnost.

Lovro Rogelj je večkrat omenil, da v Ipku niso zadovoljni z Ikom in IMP-jem, ker se problemi počasi rešujejo. Rekel je tudi, da Ipkovi delavci hočejo predvsem delati in jim je vseeno, pod katero streho so — IMP-jevo ali Emonino — le da je pod njo delo. V IMP-ju ga ne vidijo. »Od februarja se že pogovarjamo, pa še ni nič premaknilo.«

Res Ipku IMP ni mogel ponuditi novih programov, ki bi jih lahko začel izdelovati že jutri. Res pa je v gradivu sozdove Planske službe dovolj jasno nakazana možna perspektiva in prikazano, kako se te usmeritve povezujejo s kmetijskimi programi naših drugih tovrstnih proizvajalk v široko celoto. To je sicer naloga, ki bo terjala nekaj časa in napora, a je uresničljiva. Kot je rekel predsednik Sindikalne koordinacije Ivan Šuligjo: »Dejstvo je, da sozd zagotvlja socialno varnost in razvojne perspektive delovnim organizacijam, ki so vanj združene.« In še je rekel, da so se delavci Tia spontano uprli, ko so slišali, da se vodstvo delovne organizacije ukvarjaz mislijo, kako bi rešili probleme z vključitvijo v kak drug sistem.

Jože Horvat pa je rekel: Seveda je težje sam osvajati nove izdelke, kot če ti za razvoj in prodajo skrbi nekdo drug. Drugi tozdi dajemo kar precej denarja za osvajanje novih izdelkov in tržišča zanje. Dosti bolj udobno je, če ti za to skrbi nekdo drug. Je pa vprašanje, ali je to tudi bolj pametno!?

LOJZE JAVORNIK

Praznovanje Ipkovega dneva

Najprej delo

V soboto, 15. septembra, smo v tozdu Ipko Podpeč delovno praznovali dan Ipka.

Solidarnostno soboto IMP-ja smo v Ipku preživeli delovno in družabno, saj smo združili delo s praznovanjem vseh članov kolektiva in s povabljenimi gosti. Povabili smo delavki, ki sta že dalj časa v bolniškem staležu, upokojenko Marijo Češnovar, prevoznika Braneta Rakovca, predstavnike Emone Inženiringa in Ihana, s katerimi poslovno sodelujemo že od ustanovitve tozda, ter predstavnike sozda IMP.

Sindikalna organizacija je bila glavni organizator vseh aktivnosti, ki so trajale od šestih zjutraj do poznega popoldneva. Začeli smo z opravljanjem raznih del, ki ne spadajo neposredno v delovni proces. Delavci so bili razporejeni v 34 delovnih skupin.

Posebne skupine so medtem pripravljale vse potrebno za družabni del delovne sobote, ki se je pričel ob pol enajstih v Polharski koči na Rakitni. Fotograf pa je poskrbel, da je vse, kar je bilo pogleda vredno, dokumentiral. Povabljeni gosti, ki so prispeli okrog devete ure dopoldne, so si v spremstvu direktorja in tehničnega direktorja najprej ogledali gradnjo nove proizvodne hale. Vsi upamo, da bomo ob koncu leta proslavljali otvoritev in da bomo z novim letom že začeli z delom v novih, bolj človeških delovnih prostorih.

Po ogledu in zaključku dela v prostorih tozda Ipko smo se vsi skupaj odpeljali proti Polharski koči na Rakitni. Polharsko društvo Rakitna nam vsako leto nudi gostoljubje za sedaj že tradicionalno srečanje vseh Ipkovih delavcev, za kar se mu najlepše zahvaljujemo. V urednem delu tega srečanja je bila najprej pojačana malica, ki je vsem teknila. Sledil je kratek nagovor direktorja Lovra Roglja o pomenu tega srečanja, ki naj bi združevalo v enoten, deloven kolektiv. Ob vsakoletnem srečanju se spomnimo tudi vseh, ki so v preteklem letu obhajali 50-letnico. Letos je bil to naš delovodja kmetijske opreme Janez Kovačič. Poleg ostalega smo mu izročili simbolično in obenem praktično darilo, v celoti izdelano v samem podjetju. To je bil miniaturni krmilnik s stekleničkami napolnjenimi z vinom.

Sledil je neuradni, družabni del srečanja. Priredili smo »malo Olimpiado Ipka«. Ekipe so se pomerile v nogometu, vlečenju vrvi, streljanju z zračno puško, skakanju z mesta v daljino. Nadaljevanje pa je onemogočil dež, ki nas je k sreči pregnal le z bližnjega travnika v kočo. Sproščenega smeha ob vseh teh igrah ni manjkalo. Preostali del popoldneva smo najbolj vztrajni preživeli ob prepevanju, plesanju, pogovarjanju s sodelavci, poslušanju pesmi zaigranih na kitaro in harmoniko, peki mesa nad ognjiščem...

Za konec lahko rečem, da je bilo lepo. Žal je lahko vsem povabljenim, ki se niso udeležili tega srečanja. Obsojamo pa tiste člane kolektiva, ki jih na Rakitno brez opravičenih razlogov ni bilo, saj s tem negirajo družabni del življenja kolektiva. Ti se ne zavedajo, da je tudi zabava delo, ki se lahko obrestuje. To in podobna srečanja sodelavcev so bogata naložba enotnosti, trdnosti kolektiva in osnova dobrim medčloveškim odnosom.

IDA MEGLIČ

Pri urejanju in čiščenju okolice in notranjosti objektov so sodelovali vsi Ipkovi delavci. (Foto: Stane Kocjan)

RAZPRAVE O SKLEPIH 13. SEJE CK ZKJ ● RAZPRAVE O SKLEPIH

Kaznovati krivce dolgov

V sredo, 26. septembra je osnovna organizacija ZK v tozdu Ten — Telekomunikacije obravnavala Predlog sklepov 13. seje CK ZKJ. Sestanka sta se udeležila tudi predstavnika CK ZKS.

Tenovi komunisti so bili v razpravi precej kritični in izčrpni, saj so obravnavali vse probleme, s katerimi se srečujejo in ki jih opozarjajo v tozdu, v IMP-ju kot celoti in v družbi. Osnovna organizacija je na podlagi razprave opredelila naslednje sklepe:

1.) Sklepe 13. seje CK ZKJ je dopolniti tako, da bodo zagotovili, da se iz vrst ZK odstrani etatistične in tehnokratske elemente, ki so v ZK prisotni v vseh nivojih.

2.) Zahtevamo, da se pokliče na odgovornost vse komuniste, ki so sodelovali pri prekomernih tujih kreditih, zgrešenih investicijah večjega obsega in podobno, ne glede na to, katero funkcijo danes opravljajo.

3.) ZK je dolžna doseči, da se v naši državi odpravi poplava raznih zakonov, predpisov in odlokov, ki hromijo delo na vseh področjih družbenega življenja. Zakonov naj bo manj, naj bodo dobro pripravljeni. V tem primeru bo tudi možno zahtevati njihovo dosledno izvajanje.

4.) Ustavno in zakonsko določilo, da delavci razpolagamo z rezultati svojega dela, je ostalo samo na papirju, saj delavci dejansko ne odločamo o več kot 80 % dohodka, ker se preko 80 % dohodka odvede na osnovi zakonskih določil in raznih sporazumov.

5.) Premalo pozornosti se posveča dvoličnemu obnašanju komunistov. Na vseh nivojih lahko dnevno vidimo pojave, ko je načelnost in pricipiranost komunistov odvisna o njihovih ožjih ali širših interesov.

6.) Pri izvajanju kadrovske politike je obvezno vpeljati presojo človeških karakternih kvalitet posameznika.

7.) Nepravilno je, da se celotno breme stabilizacije predlaga na ramena delavca. Nujno je to breme enakomerneje porazdeliti na poedine družbene sloje. Prav tako je potrebno breme stabilizacije enakomerneje porazdeliti na posamezne sfere družbene potrošnje. Na primer zvezni proračun, vojska, saj naša obrambna moč ne sloni na najmodernejši oborožitvi, pač pa na zavesti in organiziranosti ljudskih množic.

8.) Sklepe glede zmanjšanja družbene režije je potrebno konkretizirati in jih dosledno izvajati.

9.) Predlogi sklepov 13. seje so preveč deklarativni. Pred izvajanjem jih je nujno dodelati, ter spraviti v obliko zadolžitev, v katerih ne sme manjkati noben od naslednjih elementov: kdo je zadolžen, kaj je naloga, kdo, kdaj je treba nalogo opraviti, kako se bo izvajala odgovornost.

10.) Od delovne skupnosti DO ter od temeljnih organizacij skupnega pomena sozd IMP bomo prihodnje terjali kvalitetnejše in efikasnejše delo.

11.) Komunisti se bomo zavzemali za boljši sistem nagrajevanja in sodobnejšo organizacijo, bodisi v okviru enotnega sozdovega akta, bodisi v okviru enotnega akta DO.

12.) Predlogi komunistov v bazi ne prodrejo. Potrebno bi bilo uvesti, da vodstvo ZK obvezno redno obravnavajo predloge in poročajo, kaj so na njihovi osnovi ukrepala vodstva.

13.) Splošna informiranost je bila v preteklosti slaba. Zaupne informacije v ZK smo često imeli priliko prej prebrati v časopisih. Nemalokrat so zaradi slabe informiranosti prišle do izraza dezinformacije v tujem tisku.

14.) Delovne ljudi izredno motijo trditve: »krivi smo vsi«, vsi smo živeli preko svojih zmožnosti. Večina delavcev teh trditev ni pripravljena sprejeti in zahtevajo, da se dejanske krivce za visoke zadolžitve v tujini, za zgrešene investicije in podobno pokliče na odgovornost. V zvezi z odgovornostjo nasploh delovni človek ni več pripravljen tolerirati anonimnosti.

15.) Politika pomoči nerazvitim v dosedanjih oblikah je bila neučinkovita. Veliko se je investiralo v negospodarski sferi, v gospodarstvu pa se je nemalokrat investiralo v visoko tehnologijo, kateri razpoložljivi kader ni bil kos. Namesto tega bi bilo veliko bolje, če bi investirali v delovno intenzivne dejavnosti, ki bi omogočile zaposlovanje in pri katerih bi si ljudje privzgojili delovne navade. Nasploh pa bi bilo nujno omogočiti, da imajo tisti, ki pomoč dajejo, možnost vplivati na to, kako bodo sredstva potrošena.

16.) Nujno je sprejeti ukrepe za pomladitev vodilnih in vodstvenih struktur na vseh področjih.

17.) Delovanje partije je premalo prepričljivo in efikasno, da bi bili mladi voljni, da bi se priključili. Idejno politično delo ZK mora temu vprašanju posvetiti največjo pozornost.

18.) Iztrošenost delovnih sredstev v Sloveniji je zelo zaskrbljujoče, glede na to, da Slovenija ustvarja 1/4 izvoza Jugoslavije. Če ne bomo na tem področju naredili bistvenih premikov, bomo imeli nepopravljivo škodo.

19.) Kadrovanje za pomembnejše družbene funkcije je neustrezno in nedemokratično. Pri tem je potrebno eleminirati vpliv posameznikov in raznih zaprtih struktur.

20.) Nujno bi bilo potrebno vpeljati primerno obliko dogovarjanja komunistov v sozd IMP. Problematika, ki se rešuje na nivoju sozd, bi marsikdaj terjala tudi ustrezno politično verifikacijo.

21.) Komunisti si bomo prizadevali poživiti delo mladinske organizacije tozd.

22.) Ocenjujemo, da je vpliv komunistov v tozd Ten — Telekomunikacije na delo in življenje v tozd ustrezen, v manjši meri pa bi lahko to trdili za nivo delovne organizacije Emond in za nivo IMP.

Odpraviti škodljivo administriranje

Bliskovi in Panonijski komunisti kritično in samokritično o svojih gospodarskih težavah.

Predsedstvo občinske konference ZKS Murska Sobota je na podlagi operativnega načrta aktivnosti in razprav po 13. seji Centralnega komiteja ZKJ sklicalo skupno sejo Predsedstva OK ZKS Murska Sobota in OO ZKS v DO Panonija in OO ZKS v tozdu Blisk. Seja je bila v torek 18. septembra 1984 v Gasilskem domu v Murski Soboti.

Seji so prisostvovali razen članov OO ZK in predsedstva OK še vodilni in vodstveni delavci iz obeh organizacij, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, ter novinarji pomurskih sredstev javnega obveščanja. Kot gost se je seje udeležil tudi član kolegija sozda IMP Janez Miklavc.

Pod vodstvom sekretarja OK ZKS Murska Sobota tovariša Stanka Erjavca so komunisti obeh organizacij kritično in samokritično razpravljali o problemih, s katerimi se srečujeta obe organizaciji in komunisti pri svojem delu. Gradivo za sejo sta pripravili vodstvi Bliska in Panonije ter sekretariata OO ZKS.

Iz gradiva, pripravljenega v Panoniji, je razvidno, da se Panonija srečuje s težko likvidnostno situacijo, ki jo v zadnjem času zaostruje zmanjšano povpraševanje po njenih izdelkih — posledica padanja kupne moči prebivalstva in težke likvidnostne situacije trgovskih organizacij. Ugotavljajo tudi, da ne dosegajo planirane stopnje rasti dohodka, saj so cene izdelkov ostale zamrznjene ob rasti cen vhodnih surovin. Zaradi vseh težav je njihov osnovni cilj, da bi se izognili izgubi konec leta.

Ugotavljajo tudi, da ne dosegajo načrtovane rasti proizvodnje, storilnost pa je ostala na lanskem nivoju. Sprašujejo se tudi ali ni Zakon o zagotovitvi plačil krivičen do delavcev v združenem delu, krivice v odnosu na ostale pri prehodu na nižje osebne dohodke. Ali smo za nelikvidnost gospodarstva res krivi samo v združenem delu? Poudarjajo tudi, da smo mnogo govorili o razbremenitvi gospodarstva in to od ozdov do najvišjih nivojev, toda obremenitve gospodarstva se nenehno povečujejo. Pas morajo zategovati predvsem delavci v gospodarstvu. Zato se ne smemo čuditi, če se ob tako velikih nasprotjih začno izgubljati voljo celo nekateri zavedni komunisti, kaj šele preprosti neorganizirani delavci. Nadalje ugotavljajo in kritično ocenjujejo, da nekateri člani kolektiva ne kažejo dovolj razumevanja za spremenjeno situacijo in s težavo dojemajo, da je potrebno drugače planirati prodajo, nabavo in proizvodnjo in da se morajo vsi ljudje prilagoditi situaciji, ne samo nekateri. Pri tem pa lahko ugotavljajo, da delavci v proizvodnji bolj občutijo probleme in jih razumneje sprejemajo kot v režiji.

Kritično so ocenili tudi delo in delovanje vseh družbeno političnih organizacij v Panoniji, saj premalo izhaja iz resničnih problemov dela in razvoja zaposlenih. Prevečkrat prodirajo na površje posamezni ali skupinski interesi. Dostikrat se družbenopolitične organizacije ne opredelijo dovolj odločno ob določenih pojavov in akcij. Samoupravni organi prevečkrat sprejemajo odločitve brez stališča delovnih ljudi, le po presoji delegatov samih. Toda ob koordiniranem in organiziranem delu subjektivnih sil vedno pride do večinskega interesa in opredelitev.

Še nekoliko bolj samokritično je gradivo, ki so ga pripravili za sejo v Blisku. Tako kritično ocenjuje, da so posamezniki popustili pri izvajanju aktivnosti iz sanacije iz leta 1983. Pri nekaterih delavcih se spet opaža nedosledno neizpolnjevanje postavljenih nalog. Ugotavlja se, da hočejo nekateri biti najprej dobri tovariši in šele nato odgovorni delavci. Skratka, hočejo se izogniti konfliktnim situacijam v primerih, ko morajo zagovarjati v tozdu dogovorjeno politiko.

V gradivu tudi poudarjajo, da za težave pri gospodarjenju niso krivi samo delavci tozda, temveč so težave posledica neurejenih gospodarskih razmer v Jugoslaviji in tako se možnost vpliva na boljše poslovanje nenehno zmanjšuje.

Komunisti so pozitivno ocenili prizadevanja in rezultate pri sanaciji tozda v času ukrepa družbenega varstva. Kljub vsem prizadevanjem pa so ostala nekatera vprašanja še vedno nerešena — predvsem investicijska vlaganja, ki so nujna, saj je oprema zastarela in pomanjkljiva in ne ustreza tehničnim zahtevam. Zato ima Blisk težave s produktivnostjo, kvaliteto in konkurenco. Tozd sam nima dovolj denarja, združevanje v sistemu IMP pa zaradi prepočasnega in slabega dogovarjanja ne uspeva. Blisk se tudi srečuje z občasno nezasedenostjo v montaži in proizvodnji, zato bo potrebno ogromno napora, da ne bo posloval z izgubo. Veliko težav povzroča visoka udeležba materiala v prodajni ceni, predvsem v montažni dejavnosti (75 do 80 odstotkov), zaradi česar ima vsaka podražitev materiala pri pogodbah s fiksnimi cenami negtivno posledico pri dohodkovni uspešnosti.

Vzroke slabega poslovanja najvajajo kot subjektivne: premajno investiranje v opremo in kadre v preteklih letih, prenizka produktivnost (kar je v direktni povezavi z opremo in kadri) in premajhna industrijska in poslovna tradicija. Med objektivnimi vzroki pa navajajo cenovna nesporazumevanja tako v proizvodnji kot v montaži, slaba kvaliteta in nepravočasna dobava materiala.

V Blisku smatrajo, da bi se naj družbene usmeritve sprejemale na daljši časovni rok, tako da bi združeno delo v naprej poznalo pogoje gospodarjenja, ter da bi lahko sprejemalo takšne določitve in ukrepe, ki bi pripomogli h hitrejšemu prilagajanju tržišča. Prav tako smatrajo da je nekatere zakonske omejitve nujno odpraviti, saj ovirajo ekonomiko organizacije dela in povečujejo stroške poslovanja (poraba bencina, nakup nujnih osnovnih sredstev, prevelika administracija itd.). Poudarjajo tudi, da je pri razbremenitvi gospodarstva nujno preiti od besed k dejanjem.

Vsi prisotni komunisti pa so poudarili tudi nujnost povezovanja komunistov znotraj sistema IMP, saj praktično povezanosti le nekaj let ni.

»ZA«

Tudi v Iraku so se seznanili s sklepi 13. seje

Tudi v Iraku so komunisti obravnavali sklepe 13. seje CK ZKJ — in sicer že avgusta. 16. avgusta so imeli razširjeni sestanek, ki so se ga udeležili komunisti z bagdadskih projektov in Kolu 202, pa še vodilni delavci in predstavniki sindikata.

Na sestanku so se najprej seznanili z vsebino 13. seje CK ZKJ in Predloga sklepov. Posebnih pripomb komunisti v Iraku niso imeli, so pa podprli usmeritve te seje.

Nato so poslušali še poročilo z Odbora za splošni ljudski odpor in poročilo o stanju del na projektih. Tudi v prvem omenjenem poročilu so dobili informacije v zvezi s političnim delovanjem na iraških gradbiščih ter o aktualnih dogodkih v Jugoslaviji. Vodja Delovne enote Irak pa je nato poročal, kako napredujejo dela v Iraku in povedal, da med SDPR-om in iraškimi investitorji še vedno tečejo pogovori o pridobitvi novih del.

Ker se je Zoran Barešič iz Iraka vrnil v domovino, so za novega sekretarja soglasno izvolili IMP-jevega zdravnika dr. Jožeta Smodeja.

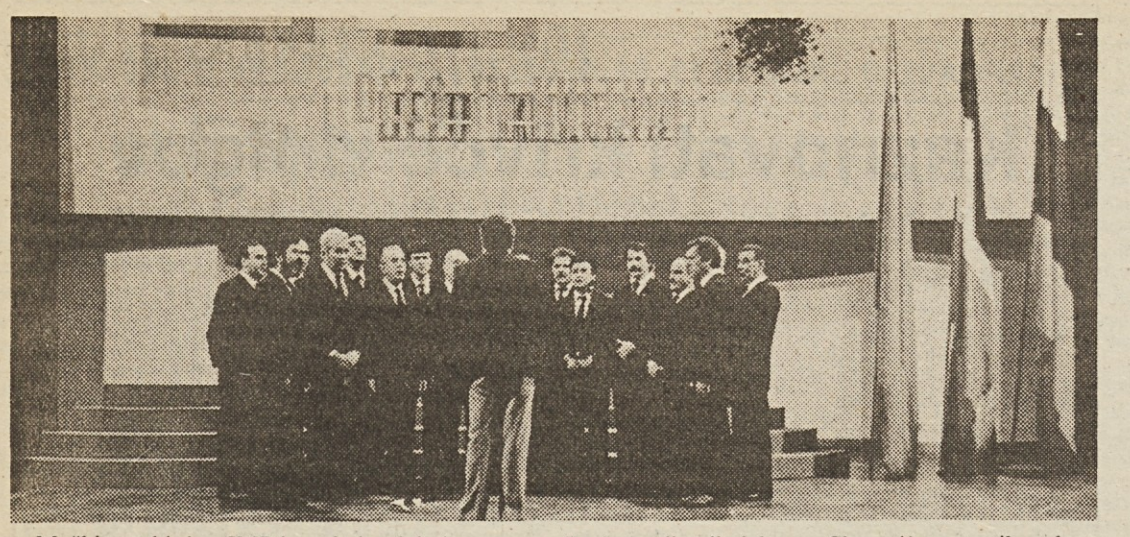

Moški pevski zbor IMP je v okviru 6. kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije nastopil na slavnostni akademiji ob začetku Zveznega srečanja gradbincev v petek, 21. septembra zvečer. Poleg našega pevskega zboga so za nastop izbrali samo še dva zbora: Primorje Ajdovščina in Pionir Novo mesto. Odločitev organizatorjev, da so Pevski zbor IMP povabili nastopiti na tej veliki zvezni prireditvi, je vsekakor lepo priznanje za dolgoletni trud naših pevcev, s katerimi so se povzpeli med najboljše pevske zbore v gradbenih delovnih organizacijah. Zapeli so dve pesmi: Bolen mi leži in Z veselim srcem voščim. (Foto: Sašo Novak)

Ob 6. kulturnem srečanju gradbenih delavcev

Ali v IMP-ju res ni kulturnih ustvarjalcev?

Od 17. do 21. septembra so v Mariboru potekala šesta kulturna srečanja gradbenih delavcev Slovenije. Organizatorji letošnjih kulturnih srečanj gradbincev so bili Sozd Imos — splošno gradbeno podjetje Konstruktor Maribor, sozd Giposs — gradbeno podjetje Stavbar in EM Hidromontaža Maribor.

»Kulturno srečanje gradbincev je odraz utripa življenja v gradbenih organizacijah združenega dela. Dokaz, da delavci v tej gospodarski panogi cenijo in potrebujejo kulturo, da jih to zbližuje in povezuje med seboj, veča ustvarjalne sposobnosti in plemeniti medčloveške odnose.«

Tako so napisali organizatorji v uvodu brošure, ki so jo v ta namen natisnili in izdali v 600 izvodih. V njej so predstavili najboljše likovnike in literate amaterje, ki jih je izbrala strokovna komisija v Mariboru.

Iz IMP so na 6. kulturnih srečanjih sodelovali: Metka Bajda in Veronika Goljar na literarnem večeru, medtem ko sta Pavle Dornik in Albert Žvab razstavila slike. Nastopil je tudi pevski zbor IMP.

Metka Bajda je o svojih vtisih napisala: »Udeležila sem se srečanja kot predstavnica IMP, v katerem je združenih nad 30 tozdov. Organizacija, sprejem udeležencev in zaključek srečanje je bil zelo prisrčen. Skratka, vse je bilo v redu, le dejstvo da je tako velika delovna organizacija, kot je IMP, predstavila štiri posameznike in pevski zbor, mi nekako ne gre v račun. Ali pri nas res cenimo in potrebujemo kulturo, nas torej res zbližuje in povezuje med seboj ter veča naše ustvarjalne sposobnosti in plemeniti medčloveške vezi? Ali je možno, da med tolikimi ustvarjajo le redki?

No, čeprav maloštevilni, smo lahko ponosni na svoje sodelovanje, saj smo vsi uspešno predstavili naš IMP.«

Posvet ob Zveznem srečanju gradbincev

Preveč nas bo

Ob srečanju gradbenikov Jugoslavije je bilo 21. septembra v Mariboru posvetovanje o aktualnih vprašanjih zaposlovanja in izobraževanja v jugoslovanskem gradbeništvu, ki so se ga udeležili predstavniki gradbenih organizacij iz vse Jugoslavije.

Glede na sedanje pogoje in obseg del je vprašanje zaposlovanja v gradbeništvu posebno občutljivo, saj so vedno glasnejše govorice, da je treba število zaposlenih zmanjšati za 20 do 30 odstotkov (v jugoslovanskem gradoeništvu je zaposlenih približno 700.000 delavcev, od tega 80.000 v Sloveniji).

Razpravljalci so poudarili predvsem naslednje težave: vpis v gradbene šole vseh stopenj se občutno zmanjšuje in če se bo tudi v prihodnje, bodo gradbinci ostali brez strokovnega kadra; delovni pogoji so na posameznih gradbiščih zelo slabi, nizka produktivnost zmanjšuje konkurenčnost, kar se nam najbolj pozna pri nastopih na tujem; v nekaterih organizacijah je poprečna starost več kot 40 let, mladih delavcev ne zanima delo v gradbeništvu zaradi nizkih osebnih dohodkov in podcenjevalnega stališča družbe.

Večina razpravljalcev je menila, da bo kriza težka in dolga, a vendar morajo gradbeniki biti pripravljeni za obdobje, ko bo ponovno več dela, da se ne bo tudi pri nas zgodilo, kot se je v nekaterih drugih državah, ko so gradbeništvo v kriznem obdobju tako zanemarili, da je bila potrebna pomoč operative drugih držav.

Res je v gradbeništvu in industriji gradbenega materiala še vrsto sistemsko nerešenih vprašanj (eni izvažajo gradbeni material, da si zagotovijo devize za redno proizvodnjo, drugi pa zaradi pomanjkanja uvažajo), prav tako je v gradbeništvu samem potrebno urediti kopico vprašanj od organiziranosti (časi, ko si je vsaka občina lahko omislila svojo gradbeno organizacijo, so že davno minili) do izobraževanja in usposabljanja za posamezne poklice (v nekaterih republikah šele razmišljajo o uvedbi pripravništva za tehnike in inženirje). Skupno stališče, ki jih je po posvetu izdelala skupina udeležencev, pa naj bi opozorila družbo na probleme v gradbeništvu in gradbince same, da morajo del problemov razrešiti sami.

TONE ŠTRUS

Naša kurjavarja drugi na zveznem proizvodnem tekmovanju

Znamo in hočemo

Letošnje zvezno proizvodno tekmovanje jugoslovanskih gradbenikov je bilo v drugi polovici septembra v Mariboru v odločilni organizaciji mariborskega tozda ljubljanskega Gradisa. Več kot štiristo gradbenikov iz vseh republik in pokrajin je prišlo v Maribor in to so bili najboljši med najboljšimi, saj so zmagali na svojih proizvodnih tekmovanjih.

Deževni, dvaindvajseti septemberski dan sicer ni bil ravno primeren za kakšne posebne napore, pa še sobota je bila. In vendar so se vsi udeleženci letošnjega tekmovanja, ob podpori številnih gledalcev, prebivalcev Maribora, zavedali, da gre pravzaprav za najvišje gradbeniške naslove v državi.

Ponovno so gradbeni delavci tekmovali v svojih proizvodnih poklicih, kar deset jih je bilo. Poglejmo, katere organizacije so zastopale slovenske gradbince: Zidarje so zastopali delavci Stavbarja Maribor, tesarje delavci novomeškega Pionirja, železokrivce delavci Tehnike iz Škofje Loke, orodjarje delavci kranjskega Gradbinca in žerjaviste delavci Ingrada Celje. To so bile zmagovalne ekipe letošnjega republiškega tekmovanja, ki je bilo poleti v Ljubljani. Na zveznih tekmovanjih pa delavci tekmujejo še v poklicih, ki jih na slovenskem tekmovanju gradbenikov ni in tako so bile dodatno izbrane še nekatere ekipe: Kemičarja in Slikopleskarje so tako predstavljali delavci Gradbenega finalista, elektroinstalaterje delavci mariborske Elektre, vodovodne instalaterje delavci mariborskega Cevovoda in monterje centralnega gretja delavci naše delovne organizacije PMI, tozd Montaža iz Maribora.

Proizvodno tekmovanje samo je izredno zahtevno, saj je potrebno v najkrajšem času najbolj pravilno izdelati nalogo, ki ni enostavna. Pri teh tekmovanjih gre predvsem zato, da lahko pokažemo svoje znanje in sposobnosti in potrdimo kvaliteto — vsega tega pa mnogokrat na žalost ne moremo pri svojem rednem delu. In rezultati?

Slovenske ekipe zidarjev, tesarjev, vodovodnih instalaterjev in elektroinstalaterjev so zasedle prva mesta, keramičarji in naši sodelavci, monterji centralnega gretja so zasedli druga mesta, odrarji, žerjavisti so bili tretji, slikopleskarji peti in železokrivci šesti.

Ob vsem so se zbrale tudi skupne ekipe po posameznih republikah in

Na proizvodnem tekmovanju nastopili: Adi Lešnik (vodja ekipe), Alojz Felicijan in Branko Pilinger, medtem ko je bil Slavko Kolbl pripravljen, da bi vskočil, če bi potrebovali zamenjavo.

nastopili so v partizanskem mnogoboju (Slovenija tretja) in v družbeno samozaščiti oziroma v gašenju požara (Slovenija prva). Končna razvrstitev je prinesla prvo mesto Hrvški s 141 točkami, drugo mesto je zasedla Slovenija s 131 točkami, tretja pa je bila Srbija (prihodnje leto gostitelj zveznega tekmovanja) s [illegible] točkami. Do konca so se zvrstili [illegible] Vojvodina, Bosna in Hercegovina, Makedonija, Črna gora in Kosovo.

Prihodnje leto se gradbeniki ponovno dobimo na že sedemnajstem zveznem proizvodnem srečanju. Pa takrat pa bo v jugoslovanskem gradbeništvu, v katerem dela 700 tisoč delavcev, verjetno že marsikaj bolj jasno. Na primer kam z 200 tisoč delavcev, ki predstavljajo tako imenovani tehnološki višek in kako gradbeniki naprej ob danes vse bolj zaostrenih gospodarskih pogojih poslovanja. Tudi to so bila področja, o katerih gradbeniki letos razpravljali v Mariboru na zveznem proizvodnem tekmovanju. Organiziran je bil namreč zvezni posvet o izobraževanju in [illegible] poslovanju v gradbeništvu in udeleženci iz vse Jugoslavije so opozarjali na številne probleme, ki lahko, če jih ne bomo rešili, povzročijo še večje probleme.

BRANE ŠALAMON

Dr. Marjan Rožič, predsednik zvezne konference SZDL, je v svojem govoru ob svečani akademiji pred pričetkom zveznega srečanja v Mariboru, opozoril na številne probleme, ki danes spremljajo gradbeništvo. Med ostalim tudi to, da bomo gradbeniki le s kakovostnejšim gospodarjenjem in z večjo in boljšo organizacijo podrli plotove, ki so zaprli občinske in republiške meje.

»Mene že ne bodo več dobili na proizvodno tekmovanje — zato hočejo, naj tudi na gradbišču delam tako hitro in dobro!«

Dve akciji Bliskovih režijcev za pomoč montaži

Pokazali, da znajo montirati

Zaradi prekoračevanja rokov pri montaži hlevske opreme na farmah Pristava pri Krškem in Draženci pri Ptuju so se režijski delavci tozda Blisk odločili še sami poprijeti za montažo.

Ugotovili so, da so prekoračitve zastavljenih rokov posledica predvsem subjektivnih faktorjev posameznih delavcev, ki delajo in nadzorujejo dela na objektih, kakor tudi zakasnitve gradbenih del.

Delovno akcijo so izvedli v soboto 15. septembra in v soboto 29. septembra. Na prvi akciji je sodelovalo 30 režijskih delavcev na vsakem objektu po 15. Na drugi akciji je sodelovalo 56 delavcev, med njimi tudi 11 delavk, ki drugače opravljajo računovodska in administrativna dela. Na prvi akciji so v 8 urah opravili na obeh objektih okrog 400 delovnih ur, na drugi pa 600 delovnih ur, kar je lep prispevek k pravočasni predaji objektov v uporabo.

Vodstveni in vodilni delavci so zamenjali vlogo vodenja in »poveljevanja« z vodilnim monterjem in ostalimi monterji. Med fizičnimi delavci niso manjkali direktor, niti tehnični direktor, niti računovodkinja, vodje operativ itd. Nihče se ni spraševal, kje je po položaju, vsi so delali po svojih sposobnostih: nekateri postavljali in šraufali, drugi vnašali opremo in stregli postavljalcem.

Nekateri bliskovci so sicer govorili s posmehom o akcijah po sklepu strokovnega kolegija in delavskega sveta. Med njimi so bili tudi takšni, ki so se pozneje akcije udeležili in se z dela vračali sicer izmučeni, a zadovoljni, saj je bil rezultat njihovega dela viden.

Prva akcija je bila izvedena na delovno soboto, namenjeno akcijam IMP in udeleženci akcije smatrajo, da je pomen njihovega dela toliko večji, saj so z delom prispevali h povečanju tozdovega dohodka in ne, kot pravijo nekateri, da režija na solidarnostne dneve povzroča le stroške.

Tudi članice kolektiva nežnejšega spola so se prostovoljno odzvale povabilu na drugo akcijo in s svojim delom dokazale, da so sposobne opravljati montažna dela. Nekatere so montirale, druge nosile opremo, tretje čistile. Akcije so bili opravičeni samo člani kolektiva, ki za težja fizična dela niso sposobni zaradi zdravstvenega stanja.

Z navedenima akcijama so Bliskovi režijci dokazali, da so sposobni opravljati montažna dela na terenu in tako so z delovno akcijo odgovorili na očitke montažnih delavcev, da je lahko govoriti, kako je treba delati na montaži, če sediš v pisarni itd.

Na delavskem svetu so se dogovarjali tudi o izvedbi še tretje akcije, katere datum bo določil strokovni kolegij, ki bo tudi določil, ali je akcija potrebna. V ta namen je delavski svet sprejel tudi sklep o prerazporeditvi delovnega časa delavcev in sicer da sta se dve delovni soboti, ena iz novembra in ena iz decembra prenesli v september in oktober.

Režijski delavci, ki vodijo montažo elektroinstalacij so opravljali v obeh delovnih akcijah montažna dela na elektroinstalacijah na objektu Draženci.

Podobnih akcij bi bilo potrebno organizirati več, tudi v ostalih ozdih IMP-ju in izven njega, saj tako režijski delavci spoznavajo delo na terenu, montažni delavci pa spoznavajo, da je tudi režija z njimi in jim pripravljena priskočiti na pomoč, če je treba.

»ZA«

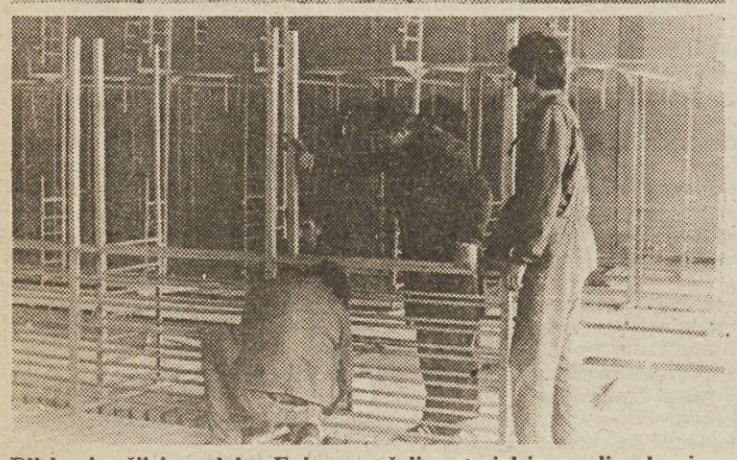

Bliskovi režijci na delu: Eni so vnašali material in orodje, drugi so tudi montirali. (Foto: »ZA«)

Fantje in dekleta Tratinega industrijskega gasilskega društva skupaj v akciji. (Foto: L. J.)

Na Trati imajo zdaj tudi dobre gasilke

Na delovno soboto 15. septembra so na Trati rezervirali nekaj ur tudi za seznanjanje delavcev z ukrepi za varstvo pred požarom. Natanko ob 12.30 je Industrijsko gasilsko društvo Trata izvedlo vajo, kjer velja posebej omeniti, da je svoje znanje prvič pokazala tudi novoustanovljena ženska enota. Na Trati imajo tako zdaj dve dobro opremljeni in izurjeni enoti. Po vaji pa so delavcem pokazali tudi rokovanje z gasilskimi aprati in zaščitno opremo.

Vaja je dobro uspela, saj sta obe enoti svoje naloge res hitro opravili. »Le kako ste dovolili, da vas punce prehitijo«, so dražili gasilce delavci, ki so si vajo ogledali, a reči je treba, da je morala moška desetina položiti precej več cevi od hidranta do požarišča. Res pa je tudi, da so dekleta pokazala veliko spretnosti in kar neverjetno se sliši, da jim je naloga tako dobro uspela po tako kratkem času priprav. »Pred današnjo akcijo smo izvedle samo enkrat kompletno vajo, še prej pa smo se dvakrat dobile za spoznavanje opreme,« je povedala poveljnica ženske čete poveljnik gasilske enote Jože Pungerčar in da so v tozdih in delovni skupnosti na Trati brez težav našli dovolj prostovoljk za kompletno četo.

Vodja obrambnih priprav Gojko Usenik je na koncu vsem akterjem vaje čestital in jih pohvalil: »Pokazali ste veliko mero usposobljenosti in hitrosti. Veseli me, da smo usposobili tudi tovarišice. S tem, da ste vi usposobljeni, pa vaša naloga ni končana. Pričakujemo, da boste svoje znanje prenašali na čim širši krog sodelavcev.«

Kot že rečeno, so to tudi naredili takoj po vaji, ko so vsem, ki so tisti dan delali, pokazali, kako se rokuje z gasilskimi aparati in zaščitnimi sredstvi. In prav je, da skrbimo za takšno usposabljanje, kajti če bo prišlo do nesreče ne bo časa, da bi šele brali navodila na gasilnem aparatu in ugibali, kako ga prijeti v roko.

L. J.

Tekmovanje gasilcev za Bežigradom

Trema je premagala naše

Gasilska enota z Vojkove je [illegible] tekmovanju gasilskih enot v [illegible] čini Ljubljana-Bežigrad zasedla sedmo mesto. Reči pa moramo, da so imeli fantje smolo, saj so [illegible] zmagovalci zaostali le za 15 točk, pri čemer so točke izgubljali zaradi drobnih napak: napačne povelja in narobe obrnjene spo[illegible]ke. Očitno jih je premagala trema. Bo pa drugič boljše.

Nasploh pa je bilo to eno sla[illegible] ših tekmovanj bežigrajskih en[illegible] civilne zaščite. Organizatorje je razočaralo množično odjavljanje ekip, tako da jih je na koncu na[illegible] stopilo le 26. Med tistimi, ki so [illegible] zadnji hip odjavili, so bili tudi Promontovi gasilci. Tekmovališče Pot k sejmišču v Črnučah je je obiskala tudi ekipa s Titove 3 na čelu s poveljnikom enote Emilom Verbičem. Gasilci iz upravne stavbe so si tekmovanje pozorno ogledali in rekli, da bodo tudi sami nastopili na eni od prihodnjih tovrstnih prireditev.

L. J.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi moje predrage žene, mamice Mimi Delavec se iskreno zahvaljujem OOS tozd OV sodelavcem za podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Franc Delavec

Planinski krst celjske Klime na vrhu Triglava je bil malo drugačen od tistega običajnega z udarci po zadnji plati. Zanj je domiselno poskrbel predsednik sindikata Rado Kavčič, ki je v potu svojega obraza tovoril še steklenico šampanjca. Na vrhu ga je slovesno odprl in dejal: »Delavci Klime smo danes dokazali, da zmoremo vse napore«. Naš dopisnik pa ne poroča, po kakšnem ključu smo penečo kapljico razdelili med štirinajstdeset udeležencev izleta. (Foto: Bojan Bombač)

Lepo doživetje

Vremenska napoved tov. Mirana Trontlja v četrtek, 30. avgusta nas je zelo razveselila, ker je napovedal, da bo vreme kot nalašč za izlete v hribe. Ravno za tisti konec tedna je sindikat Klime Celje namreč organiziral izlet na Triglav. Za izlet se je navdušilo 54 navdušencev planincev, od 8. pa tja do 50. leta.

Tako smo se 1. septembra zgodaj zjutraj zbrali pred hotelom Celeja, vsi navdušeni, da bomo preživeli dva lepa dneva v hribih in osvojili vrh Triglava.

Ko smo se vozili proti Pokljuki, se je začelo daniti in skozi okna smo opazovali čudovito jutro. Na Rudnem polju, kjer smo izstopili iz avtobusa, nas je presenetila jutranja svežina. Oprtali smo si nahrbtnike in začeli svoj pohod proti Vodnikovi koči. Pot je bila zelo lepa, vendar že prve strmine niso prizanašale z nezaželjenimi žulji. Občudovali smo naravo, ki se je počasi spreminjala. Za njimi so ostajala drevesa, mi pa smo vse bolj prihajali v slikovit skalnat svet. Vedeli smo, da ne bomo osamljeni, ker smo videli mnogo planincev, ki so imeli enak cilj kot mi. Čas je hitro mineval, ker je bila družba zelo razpoložena in že smo bili pri Vodnikovi koči. Tu smo imeli krajši počitek in že smo lahko videli vrh Triglava.

Nekateri so pot kar hitro nadaljevali, zato smo se dogovorili, da se zopet dobimo na Planiki. Pot je bila dokaj strma in kolona se je razbila. Vsi zasopli in željni počitka smo se ustavili pred Planiko, ki je 2404 metre visoko. Od tu je bil lep razgled v dolino in kar verjeti nismo mogli, da smo v tako kratkem času premagali že takšno višino. Še lepši je bil pogled na Triglav, ki je stal pred nami. Videli smo mnogo planincev, ki so se po grebenu preko Malega Triglava vzpenjali proti vrhu Triglava. Kmalu smo se odpravili naprej, saj nas je kar vleklo na vrh. Nekateri so nahrbtnike odložili pri koči, večina pa je pot nadaljevala z nahrbtniki, da bi se lahko spustili v dolino po drugi strani. Korake smo upočasnili, ker se je za nas začel pravi alpinistični vzpon, med skalami in klini. Počasi, korak za korakom smo se bližali vrhu.

Pri stolpu je že bila družba veselih planincev iz Škofje Loke, s harmonikarjem in trobentačem, ki sta igrala lepe domače viže. Naš organizator je poskrbel za popestritev s steklenico šampanjca, ki je pripomogla k lepemu doživetju. Posedli smo po skalah in občudovali svet pod nami. Na eni strani so bile skale obsijane s soncem, na drugi strani pa svet večnega ledu in snega. Res lep razgled na vse štiri strani neba, nas je zadržal še nekaj časa na vrhu in smo se šele po fotografiranju spustili do koče na Doliču. Ko smo to kočo zagledali smo bili veseli, kajti pot do sem je bil naš cilj za prvi dan.

V koči in pred kočo je bilo vse polno planincev in zaskrbelo nas je, kako bo s prenočiščem. Dogovorili smo se za bivak poleg koče, ki pa je bil premajhen za vse. Nekateri so prespali kar v točilnici, po klopeh, pa tudi po tleh. Najbolj neutrudljivi so pred spanjem celo zaplesali od zvokih domače godbe.

Vstali smo zgodaj, si osvežili obraz s snegom, pozajtrkovali in nadaljevali pot proti Prehodavcem. Jutro je bilo lepo, pokazali so se prvi sončni žarki. Ostali smo na Hribaricah in se s pogledom vračali na mogočni Triglav, kjer smo na vrhu že videli prve planince.

Po kratkem počitku na Prehodovcih smo nadaljevali pot ob Triglavskih jezerih. Videli smo gamsa, občudovali bogato cvetje, kristalno čista jezera, travnate preproge med skalami in mecesni in uživali ob vonju dišečih nageljnov. Mislim, da si je vsak zaželel, da se še kdaj vrne sem. Pri koči ob Triglavskih jezerih smo se za dalj časa ustavili. Sezuli smo se, namakali noge v mrzli vodi in polegli po travi. Čas je hitro mineval in morali smo nadaljevati pot. Dogovorili smo se, da gremo po najbližji poti do Bohinja. Pot preko Komne bi bila daljša in lažja, vendar smo šli mimo Črnega jezera, čez Komarčo do Bohinja. ta del poti resnično ni bila lahka, ker smo bili že dokaj utrujeni, saj smo imeli za sabo že dva naporna dneva.

V domu pri slapu Savica smo se še okrepčali z dobro večerjo. Z avtobusom, ki nas je že čakal, smo se odpeljali proti Celju. Dobra volja, smeh in petje nas je spremljalo do doma. Bili smo zadovoljni in razšli smo se z željo, da se drugo leto zopet dobimo v hribih.

J. D.

Hafner je bil tepen

Planinci Planinskega društva IMP Ljubljana smo se 2. septembra zbrali v jutranjih urah pred Integralom na Celovški cesti, da se z ostalimi planinci iz Ljubljane odpeljemo do Stare Fužine v Bohinju. Vreme je bilo kot naročeno, zato tudi razpoloženja ni manjkalo.

Po nekaj več kot enourni vožnji smo izstopili v Stari Fužini. Tu smo se razdelili vsak v svojo skupino. Skupina PD IMP Ljubljana, ki sta jo vodila Oča in Robert, se je usmerila proti Hudičevemu mostu in nato proti planini Blato. Že pred planino Blato smo zavili na planino pri Jezeru, kjer je bila ta dan odprta nova planinska koča. Zgradilo jo je Planinsko društvo Integral Ljubljana. Hoja ni bila preveč naporna, čeprav smo morali premagati nad 900 m višinske razlike. Med potjo je bilo dosti malin, ki so nam šle zelo dobro v slast, saj sta tudi sonce in vročina naredila svoje.

Pri koči smo se razkomotili in v prelepem okolju počakali na začetek svečanosti. Slavnostno odprtje koče je bilo dobro pripravljeno. Predsednik PD Integral Ljubljana, je v kratkem opisu nanizal težave in uspehe pri gradnji nove koče. Rekel je, da so že leta 1975 začeli prenavljati staro opuščeno sirarno v planinski dom, ki je iz leta v leto privabljal več obiskovalcev. Konec julija 1981, pa je prenovljena koča pogorela do tal. Potrebno je bilo začeti popolnoma znova. Nove gradnje smo se lotili še istega leta. V treh letih je zrastel popolnoma nov planinski dom, ki je sodobno opremljen. Za gradnjo smo porabili 10,083.267 dinarjev, prostovoljnega dela pa je bilo opravljenega 28.200 ur, je še na koncu dejal predsednik PD Integral Ljubljana.

Slavnostni govornik je bil Vinko Hafner, predsednik skupščine SRS. V govoru je orisal pot slovenskega planinstva, prednosti, ki jih prinaša planinstvo in dosežene uspehe. Rekel je: »To je tretja popolnoma nova planinska koča v slovenskih planinah, ki so jih zgradili slovenski planinci v letu 1984, za kar jim gre vsa zahvala in priznanje.« Ker pa je bil Vinko Hafner prvič na Planini pri Jezeru, je moral tudi on nastaviti zadnjo plat, da smo ga krstili.

Po kulturnem programu, ki je bil prav tako bogat, smo si ogledali notranjost novega planinskega doma, zadovoljni, nad lepo opremljenim domom in obenem ponosni, da smo tudi planinci Planinskega društva IMP Ljubljana vložili en kamenček v gradnjo te koče. Pomagali smo pri izkopih, betoniranju in čiščenju.

Skupina planincev Planinskega društva IMP Ljubljana, se je odpravila nazaj grede proti planini Vogar, kjer je bil krajši počitek. Zadovoljni od lepih doživetij, smo lenarili na toplem popoldanskem soncu, ko nas je Oča opozoril na odhod. V stari Fužini so nas čakali avtobusi, ki so nas varno in hitro prepeljali nazaj v Ljubljano.

Z. N.

11. novembra Nanos

V soboto, dne 10. 11. 1984 bo Planinsko društvo IMP Ljubljana organiziralo izlet na Nanos. Če bo vreme ugodno, se bomo podali še do Abrama in pritisnili žig Slovenske planinske poti. Z rednim avtobusom se bomo odpeljali do Razdrtega, zato vozovnice nabavite pravočasno. Zbirališče kot navadno, pod uro pred železniško postajo ob 6. uri 15 minut.

Izlet bo vodil Jure Novak.

24. novembra piknik

Planinsko društvo IMP Ljubljana bo 24. 11. 1984 organiziralo izlet na Lubnik. Z rednim avtobusom se bomo odpeljali iz Ljubljane ob 6. uri 10 min. do Škofje Loke. Vozovnice nabavite pravočasno. Zbrali se bomo 15 min. pred odhodom avtobusa, pod uro pred Železniško postajo.

Izlet bo vodil Bernard Klobučar-Oča.

Z. N.

Na Vojskem bo lepše

Počitniška skupnost je letos obnovila in povečala dom na Vojskem, zdaj pa pride na vrsto še ureditev okolice, za kar bodo porabili 3,4 milijona dinarjev amortizacije Počitniške skupnosti. S tem denarjem bodo uredili kanalizacijo, greznico, smetišče, podporni zid in drvarnico. Zdaj so na potezi izvajalci: Če bo mogoče, bodo vsa dela opravili že pred zimo, sicer pa spomladi, čim bo skopnel sneg. Dom na Vojskem ima zdaj 58 ležišč.

L. J.

Srečanje na Tromeji

Tradicionalno srečanje planincev treh dežel: Julijske krajine, Koroške in Slovenije je bilo v nedeljo, 9. septembra na Peči (1.509 metrov), kjer je tromeja med Italijo, Avstrijo in Jugoslavijo.

Vreme ni bilo nič kaj obetavno (saj je padal dež), pa vendar se je zbralo kar lepo število planincev PD IMP Ljubljana, da pokažemo pripravljenost za sodelovanje s planinci onkraj naših meja.

Z avtobusom smo se peljali do Rateč, od tam pa peš na tromejo. Hodili smo po makadamski cesti. Večkrat se je izza drevesnih debel pokazal naš graničar, kljub temu pa so gobarji brez strahu skakali za jurčki.

Po dveh urah prijetne hoje smo zavohali prijeten vonj. Ni bilo težko ugotoviti, da na jugoslovanski strani že pečejo čevapčiče, pa tudi vino je že teklo iz steklenic v grla. Zaradi hladnega in oblačnega vremena na vrhu smo se topleje oblekli. Malo smo posedli, nato pa jo mahnili v sosednjo Italijo. Tudi Italijani so že kuhali makarone. Nekaj časa smo se zadržali na italijanski strani, nato pa smo krenili še v Avstrijo. Avstrijski kuharji pa so imeli polne roke dela, kajti kuhali so golaž.

Na vrhu Peči je kamen, na katerem piše, da je tu tromeja: Germanov, Romanov in Slovanov. POoleg tega so vpisane še dežele Julijska krajina, Koroška in Slovenija. Okolice ni bilo mogoče opazovati, ker je vse prekrivala megla.

Prišel je svečani del srečanja. Na govorniškem odru so se oglasili župani vseh treh dežel. Vsi so imeli isto misel: Živeti v prijateljstvu z vsemi, ki si želijo miru in dobrega sosedskega sodelovanja, ker nismo krivi za krivično postavljene državne meje. Po nagovorih je sledil še kulturni program v vseh treh jezikih, ki je bil zares enkraten. Navdušenje in prijateljstvo je bilo iz minute v minuto večje, k temu pa je pripomoglo tudi vreme, saj so se megle razkadile in posijalo je sonce.

Iz Jugoslavije so se pričeli oglašati zvoki narodnozabavne glasbe. Plesišče je bilo kmalu polno parov. Na vrh tromeje so prihajali še zadnji planinci, predvsem gobarji. Mokri so bili do kože, vendar je vsak v roki nosil skoraj polno vrečo jurčkov. Tudi nabiralci borovnic so vneto brskali po tleh in iskali sladke sadeže.

Na avstrijski strani je tovarna Puma organizirala tek na 800 in 1800 metrov. Nagrade so bile več kot privlačne, saj je bila prva pravi pokal. Na seznamu udeležencev so bili prijavljeni ljubitelji teka vseh starosti, seveda porazdeljeni v starostne skupine. Naše planinsko društvo je v boj za najvišja mesta poslalo štiri velike bojevnike. Imeli smo predstavnike v vseh starostnih skupinah: ženski, pionirski, mladinski in v skupini mlajši veterani. Startali smo vsi hkrati. Mlajši so obrnili že v dolini, drugi pa smo tekli še v strm hrib in nazaj. Po končanem teku je selekcija našega društva nestrpno pričakovala razglasitev rezultatov. Prvo mesto smo zasedli, oziroma je zasedla Maja v ženski skupini, v mladinski skupini pa sem jaz zasedel tretje mesto. Tudi ostala dva bojevnika Matjaž in Marjan sta bila nagrajena, bila sta namreč izžrebana.

Tako kot vsakokrat, kadar je najlepše, se moraš odpravljati. Ker je postalo jasno, se je lepo videla Viljska dolina z reko Ziljo skoraj do Trbiža, pod nami Podklošter, v ozadju Beljak, nad vsemi pa kraljuje Dobrač z 2166 m visokimi stenami. Še enkrat stisk rok z najboljšimi željami in že smo se podali v dolino.

V Ratečah nas je čakal avtobus. Ker je bilo še dovolj časa, nas je Robert usmeril v Tamar. Ne da bi vedeli, smo tu doživeli pravo reševanje ponesrečencev s helikopterjem iz sten Jalovca. Ko bereš v časopisu, da so gorski reševalci rešili iz sten ponesrečenega planinca, si še zdaleč ne moreš predstavljati, kakšni napori in tveganje lastnega življenja so potrebni pri reševanju.

V daljavi smo zagledali helikopter, ki je kasneje pristal pri koči. Pilot je povedal, da sta se ponesrečila dva brata in da je mlajši nekoliko poškodovan. Reševalci so takoj napravili načrt reševanja. Jasno pa je bilo vsem, da jih bomo rešili šele naslednji dan, kajti bližala se je noč. Helikopter je dvakrat poletel z opremo in reševalci v skale, toda do ponesrečencev se je bilo treba prebiti po skalovju in skozi meglo.

Reševalci in ponesrečenca so morali ostati v steni preko noči in šele naslednji dan so jih pripeljali v dolino. Veliko nadčloveškega napora in humanosti je potrebno, da se reši človeško življenje.

Vse to nas je kar pretreslo. Tudi harmonikar Ivan je zložil svoj meh v nahrbtnik v znak solidarnosti do ponesrečenih.

Z. N., A. P.

Pomislimo na zdravje!

Kožne plesni so trdovratna nadloga

V koprskem zdravstvenem domu so pripravili nekaj koristnih informacij o zdravju. Odločili smo se objaviti članek o kožnih plesnih, ki so v današnjem času zelo razširjena nadloga.

Tudi naš obratni zdravnik v Ljubljani je potrdil, da so kožne plesni pri naših delavcih precej pogoste. Pretežno predvsem proizvodne delavce, ki po ves dan delajo v težki obutvi, ker se jim noge potijo in tako nastanejo razmere, v kateri se lahko kožna plesen še predobro razvija. Isto velja za monterje, saj imajo tudi oni težko obutev, razen tega večina gradbišč nima najboljših možnosti za umivanje in sploh vzdrževanje higiene. Zaradi tega so monterji še na slabšem kot proizvodnih delavcev. Rečemo lahko torej, da imamo v IMP-ju dela, ki so nevarna za to bolezen, zato je prav, da se z njo pobliže seznanimo.

Kožne plesni seveda niso neka zelo nevarna bolezen, so pa neprijetna in trdovratna nadloga. Napišimo že kar na začetku, da je zdravljenje dolgotrajno in je potrebna disciplina. Domača zdravila proti plesnim ne pomagajo, zaležejo le kemični preparati, ki jih predpiše zdravnik. Torej se brez pomoči zdravnika ne moremo izpopadati s plesnimi. Poleg zdravil pa je potrebna tudi higiena: zlasti pogosto preobuvanje nogavic in čevljev. Treba si je nabaviti bombažne nogavice. Čevlji naj bodo usnjeni in zračni. Dobro jih je razkužiti, da se plesni ne prenašajo z njimi. Prepogosto umivanje ni priporočljivo, ker imajo kožne plesni rade vlago. Zato po umivanju takoj uporabimo zdravilo.

Zdaj pa poglejmo, kaj kožne plesni pravzaprav so!

Plesni so razširjene po vsem svetu od severnega do južnega tečaja, od saharske puščave do tropskih močvirij. V biologiji se bavi posebna veda — imenujemo jo mikrologija — samo s plesnimi.

Plesni se nahajajo v sami zemlji, na rastlinah in živalih ter tudi na človeku. Dosedaj je znanih najmanj 25.000 vrst in vsaj 4 krat toliko podvrst najrazličnejših plesni.

Plesni lahko razdelimo na različne skupine, odvisno s katerega zornega kota jih gledamo. Najpreprostejša razdelitev bi bila recimo taka: saprofitne plesni (ne delajo škode in ne koristijo), koristne plesni (za industrijsko rabo, za prehrano ljudi in živali) ter škodljive plesni (ki povzročajo škodo, oziroma bolezni na rastlinah, živalih in ljudeh).

Da so plesni koristne, naj pove samo podatek, da 9/10 vseh antibiotikov, ki so človeštvu prinesli velikanski napredek v borbi proti različnim boleznim, proizvajajo plesni! Pri tem predstavljajo užitne gobe, ki seveda prav tako spadajo k plesnim, pravo kapljo v morje.

PLESNI KOT POVZROČITELJI KOŽNIH BOLEZNI PRI ČLOVEKU

Plesni, ki lahko povzroče bolezenske spremembe na človeški koži, so lahko dokaj različnega izvora.

Na kožo lahko pridejo iz okolice, predvsem iz zemlje, dalje od živali in tudi s človeka na človeka.

Kot vsak parazit, se tudi plesni na človeški koži prehranjujejo in to z najbolj zgornjo plastjo kože, ki jo imenujemo oroženevajočo. Glavna sestavina te plasti kože je keratin, ki služi plesnim kot »hranljiva podloga«. Ker pa keratin ni le v zgornjem sloju kože, marveč je osnovna sestavina tudi las in nohtov, je razumljivo, da plesni napadajo tudi slednje.

Poleg že naštetega keratina, ki je osnovna »surovina« za rast, potrebujejo plesni še nekatere druge pogoje, da se lahko uspešno razvijajo in razmnožujejo.

Že vsak gobar ve, da gobe potrebujejo tri pogoje za dobro rast in sicer: primerno temperaturo okolja, precej visoko vlažnost in mrak, to je ne neposredno sončno svetlobo.

Na človeški koži imamo precej takih mest, ki popolnoma zadoste tem pogojem.

LOKALIZACIJA PLESNOBNIH VNETIJ

Če pričnemo z naštevanjem takih mest od spodaj navzgor, bomo našli:

— prostore med vsemi prsti na nogah, zlasti med prstancem in mezincem,

— ves prostor v koraku, še posebej spolovilo,

— pri debelih ljudeh v kožnih gubah, ki nastajajo zaradi povešenega trebuha,

— pri ženskah pod dojkami,

— pri obeh spolih v pazduhah.

Popolnoma napačno pa bi bilo misliti, da se plesni naselijo le na naštetih mestih. Nasprotno, naselijo se lahko kjer koli, torej tudi na odprtem mestu, kot je lice, golen ali podlakt, le zgoraj našteta mesta so precej pogostejša od ostalih.

Ker so iz keratina sestavljeni tudi lasje in nohti, je jasno, da se morejo plesni naseliti tudi v ali na njih.

ZNAČILNOSTI ŽARIŠČ

Načeloma povzročajo plesni na koži, tudi če so različnih vrst, podobne spremembe, ki jih na kratko lahko orišemo takole: žarišča so skoro vedno okrogla — vsaj v začetku bolezni — rob je vedno ostro in jasno omejen od zdrave kože. Barva obolelega mesta je praviloma rdeča, torej znaki vnetja. Na površini čutimo srbež, še zlasti v nočnem času.

Če plesni napadajo nohte, le ti spremene barvo, površina postane neravna, pri striženju ali tudi spontano se nohti lomijo ali preprosto sesujejo kot da so iz sadre.

Napadeni lasje lahko prično v velikih šopih izpadati, samo lasišče pa je vneto. Če je povzročitelj živalska plesen, je vnetje zelo hudo in boleče, po ozdravitvi pa ostane na tem mestu trajna plešavost.

Že uvodoma smo rekli, da plesni potrebujejo za svojo rast določene pogoje. Nekateri ljudje imajo na površini kože premalo določenih mastnih kislin, ki se nahajajo v izločku žlez lojnic. Ti ljudje imajo tudi večkrat na leto pojave plesni na koži, kljub temu, da niso posebej izpostavljeni neugodnim pogojem.

Določeni klimatski pogoji so seveda prav tako zelo pomemben dejavnik za rast plesni: makroklima, kot na primer tropski pas s temperaturami nad 30°C in stopnjo vlažnosti nad 80 odstotkov zelo pospešuje rast plesni, zlasti takšnih, ki jih pri nas ne poznamo. Ti povzročitelji izzovejo težka bolezenska stanja pri človeku in to ne samo na koži, marveč tudi na drugih organih, n.pr. na pljučih in tudi danes kljub napredku medicine se taki primeri še končujejo s smrtjo.

Mikroklimatski pogoji tudi pomembno vplivajo na pogoje rasti plesni, vzemimo zlasti delovne pogoje v ladijski strojnici.

Razen zgoraj naštetih pogojev in vplivov pa moramo včasih upoštevati še predhodna bolezenska stanja. Da ne bi zašli v preveliko širino, naj omenimo na tem mestu predvsem sladkorno bolezen (diabetes). Bolniki s to boleznijo daleč pogosteje zbole za vnetji kože, katerih povzročitelji so kožne plesni. Neredko se dogaja, da pri bolniku s kožnimi plesnimi, ki se pogosto ponavljajo, posredno odkrijemo diabetes.

NAČINI ZDRAVLJENJA

Ker plesni že tisočletja povzročajo bolezenska stanja na koži, je razumljivo, da imajo tudi načini zdravljenja bogato zgodovino.

Gotovo najstarejše zravilo proti plesni vseh vrst je vsem poznano žveplo (na primer žveplanje sodov!) in jod. Čeprav ti dve snovi dandanes sicer še uporabljamo pri zdravljenju, pa so vendarle v ospredju zdravila, ki učinkujejo bolje, predvsem pa brez stranskih, nezaželjenih učinkov, kot jih imata žveplo in jod.

Pri zdravljenju kožnih plesni načeloma razlikujemo lokalno in splošno zdravljenje. Na žalot še vedno ne poznamo zdravila, ki bi univerzalno delovalo na tiste vrste plesni, ki jih na splošno najpogosteje najdemo kot povzročitelje vnetij. Iz tega sledi, da je edino pravilno zdravljenje kožnih plesni tako, da se predhodno ugotovi (identificira) povzročitelja in nato sledi ciljano zdravljenje.

Pri naštevanju različnih zdravil se za hip ustavimo pri zdravilih, ki jih bolnik uživa. Težave pri uporabi so prav tu v tem, da v kolikor nismo ugotovili, katere vrste plesen je povzročitelj, ne bo nikakršnega učinka. Poleg tega pa tovrstna zdravila niso nedolžna za ostale organe in njih uporabo brez zdravniškega predpisa in nadzorstva resno odsvetujemo.

Kadar se odločimo za mazanje bolnega predela kože, vedno upoštevamo trenutno lokalno stanje. Pri tem velja že sto let staro pravilo, ki pravi, dajaj mokro na mokro in suho na suho. Drugače povedano: če bolni predel solzi, potem bomo pričeli najprej uporabljati preproste obkladke ali kopeli (npr. kamilični čaj, zelo razredčena razstopina hipermangana), kasneje pridejo na vrsto losioni, tem slede kreme. Ko je koža suha, posežemo po mazilih. Če storimo narobe in rosečo površino mažemo z mazilom, bomo dosegli prav nasproten učinek in lokalno stanje se utegne precej poslabšati.

Na četrtih letnih igrah IMP so že tretjič zapored osvojili skupno zmago športniki celjske Klime. Seveda so bili veseli tega dosežka, kar kaže njihovo razpoloženje na posnetku takoj po razglasitvi rezultatov in podelitvi pokalov.

Klima tretjič zmagala

Klimovci so že tretjič zapored skupni zmagovalci IMP-jevih letnih iger.

Letos so zmagali s precejšnjo prednostjo pred Panonijo in Ikom. Tekme so bile lepe, v zares športnem duhu, tako da častno razsodišče ni imelo nobenega dela. Organizatorji — delovna organizacija Emond — zaslužijo za svoje delo vso pohvalo. Prihodnje leto pa bo 5. športne igre IMP organizirala delovna organizacija Promont.

Ko se je razvedelo, da je Klimina ekipa najboljša, je njen vodja Bojan Bombač rekel, da na zmago niso računali. Člani ekip so ga sicer takoj prekinili in spomnili na izjavo Edija Fistra, ki smo jo lani napisali v Glasniku: »Fister je rekel, da bomo letos spet prvi in to smo naredili,« so rekli samozavestno.

Bombač pa je nadaljeval: »Prvi smo po zaslugi ženskih ekip. Pri fantih pa v Ljubljani ni prišlo precej dobrih športnikov, ker jih je nekaj v Iraku, nekaj pa jih je bilo zadržanih.«

Celjanke so zmagale v streljanju in odbojki, to pa sta edini prvi mesti Kliminih ekip. Spet moramo reči, da Klimovci zmagujejo, kar pošiljajo na sozdove igre ekipe v vseh konkurencah, ki se povsod uvrščajo prav pri vrhu. Njihova odlika sta torej množičnost in velika izenačenost ekip.

Oblikuje pa jih tudi velika samozavest. Tako je kapetanka odbojkašicZdravka Petru zatrdila, da na kaj drugega kot na zmago sploh niso pričakovale: »Imamo pomlajeno ekipo, polno elana, zato kaj drugega kot zmaga sploh ni prišla v poštev.« Povedala je, da za IMP-jevske igre niso posebej trenirale, le trikrat smo se dobile na rekreaciji. Njihov pravi trening je nastopanje v občinski sindikalni ligi, ki se letos še ni začela. Kljub temu so na treh tekmah IMP-jevskega prvenstva oddale en sam set — drugega v finalni tekmi proti PMI-ju.

In nasprotnice?

»Dobre so, ampak me smo še boljše« je rekla Zdravka Petru.

V najbolj atraktivni disciplini — malem nogometu — so letos slavili Panonci in tako po štirih letih spet dobili pokal. Povedati je treba, da so se nogometaši na teh športnih igrah namučili saj je ves dan vztrajno deževalo. Tako je predsednik organizacijskega odbora in Emondov glavni direktor na zaključku nogometašem za njihovo požrtvovalnost izrekel posebno priznanje in čestitke. Ironija: Takrat, ko je Gržinič začel podelitev priznanj in pokalov, je sijalo sonce.

No, vrnimo se k malemu nogometu. Tokrat so torej zmagali Panonci in sicer prepričljivo. Njihov kapetan Štefan Šavel je takole komentiral:

»Naša najtežja tekma danes je bila prva s Klimo Celje, ki smo jo dobili s 3:2, potem ko je Klima že vodila z 2:0, a smo mi zbrali dovolj moči, da smo tekmo dobili. Nato smo premagali še Tio s 6:2 in se uvrstili v finale. Tu smo najprej igrali z Emondom. Ta tekma je bila spet težka in dolgo izenačena, saj se je prvi polčas končal z 0:0, v drugem pa smo pokazali, da smo močnejši. Nazadnje smo igrali še s Promontom , ki smo mu že na začetku dali dva gola, s čimer je bila tekma že odločena. Končni rezultat je bil 4:1.«

O konkurentih in moči svoje ekipe je Šavel rekel:

»Priznam, da smo zmago na tihem pričakovali, saj je bila naša ekipa že prej vedno med favoriti, zdaj pa smo s priključitvijo Bliska dobili še nekaj odličnih nogometašev. Moram pa reči, da so bile ekipe na turnirju dokaj izenačene in dobro pripravljene. Zmago nam je prinesla naša boljša telesna pripravljenost, saj smo vse tekme — razen proti Promontu — odločili v drugem polčasu. Mislim, da smo dokazali, da smo trenutno najboljši v IMP-ju, saj smo tekme dobili z visokimi rezultati.«

Posebej razveseljiva pa je naslednja ugotovitev: »Letošnji turnir je bil gotovo eno najbolj fair IMP-jevskih tekmovanj v malem nogometu. Tudi oba sodnika sta bila zelo dobra in sta sodila pošteno ter avtoritativno.«

Podobno so rekli tudi predstavniki drugih ekip in to je res lepo slišati, še posebej, ker ravno pri nogometu žar igre lahko dvigne temperaturo na igrišču. Če sodniki niso dorasli situaciji, ostane na koncu grenak priokus, da niso odločali le zanje, spretnost in vzdržljivost igralcev. Letos pa je Emond angažiral res dobre sodnike, ki smo imeli na tekmi avtoriteto in so jim tako zmagovalci kot poraženci priznali nepristranost. Tako se je menda prvič na letnih sozdovih igrah zgodilo, da častno razsodišče ni dobilo niti ene pritožbe.

Tudi na kegljišču je bilo izredno razburljivo. Kegljači Promonta, PMI-ja in Panonije so bili tako izenačeni, da se tako rekoč do zadnjih lučajev ni vedelo, katera ekipa bo prva. »Odločitev je padla v zadnjih desetih lučajih,« je povedal vodja Promontove ekipe Milan Šijakovič. »Takrat sta se našemu tekmovalcu pri čiščenju posrečili dve zaporedni desetici, kar je odločilo tekmo.« Sicer smo pa vajeni, da je boj za prvo mesto med kegljači vedno napet, saj so bili že primeri, ko je bilo število podrtih kegljev enako in je odločalo boljše čiščenje. »Sreča je bila letos pač naklonjena nam,« je priznal Šijakovič. Poleg njega in Kumarja sta v zmagovalni ekipi nastopila še Milan Grčar in Bogdan Kodrič.

Da bi bilo veselje še večje, je šel tudi pokal kegljavk v Promont. Za to ima glavno zaslugo Laura Gregorič iz Montaže Koper, ki je podrla 373 kegljev in bi tako prekosila tudi kar precej moških. Ob solidnem dosežku Vere Nusdorfer je zmaga pripadla Promontu.

Gregoričeva je povedala, da aktivno keglja šele pet let. Navdušili so jo vsakoletni četveroboji Koprčanov, OV-jevcev, Tratovcev in Mariborčanov. Zdaj tudi trenira v Kegljaškem klubu Izola. Ko sem jo vprašal, kako uspešna je v klubu, je odgovorila: »Med prvih šest že pridem.«

Še eno disciplino bom posebej omenil v tem zapisu — balinanje, ki je bilo tokrat prvič na sporedu IMP-jevih iger. To je seveda zelo priljubljena igra, tako da je prišlo na balinišče ob Linhartovi cesti kar devet ekip. Zmagali so organizatorji, to je Emondova ekipa.

Kapetan Emondovih balinarjev je bil Jože Šubic, ki je imel kot vodja Centralne kuhinje na Vojkovi še eno pomembno nalogo: nahraniti vse udeležence. Na balinišču je požel zmago, s hrano so bili pa tudi vsi zadovoljni — torej uspešen dan za Šubica in obe njegovi ekipi — balinarsko in kuharsko. Balinarji so dobili pokal, kuhinja pa diplomo v znak posebnega priznanja.

O balinanju je Šubic rekel: »V naši ekipi smo sami igralci, ki balinamo v raznih klubih, zato posebnih priprav nismo potrebovali. Moram pa reči, da so bili tudi nasprotniki zelo dobri in imajo v ekipah trenirane igralce. Najhujši konkurent nam je bil Promont, ki smo ga v finalu premagali za eno samo točko.«

Je odločilo znanje ali sreča?

Tudi sreča je včasih potrebna za zmago.

Bodi dovolj o poteku tekem. Poglejmo, kaj je po končanih igrah povedal predsednik tehnične komisije Tone Lah, ki mu je organizacijski odbor zasluženo podelil posebno priznanje, tako kot tudi celotni komisiji:

»Smatram, da bo potrebno naše športne igre še obogatiti in jih preko vseh organov popularizirati. Želel bi da bi se vsi, ki še kolebajo, premislili in začeli delati za čim večjo množičnost, tovarištvo in uveljavljanje športnega duha.

O današnjem tekmovanju bi najprej pozval vse ekipe, ki so iz takšnih ali drugačnih vzrokov odstopile od prijave, naj drugič resneje pristopijo, ker delajo s takšnim ravnanjem precej težav tako organizatorjem kot vsem ostalim tekmovalcem.

Čestitam vsem, ki so nastopili in se srčno borili. Vse jih vabim, naj to tekmovanje popularizirajo in privabljajo nove in nove tekmovalce, tudi začetnike. Le tako bomo dosegli cilj, da bi vsakemu delavcu omogočili vsaj dve uri tedenske rekreacijske vadbe.«

Posebej je treba poudariti, da so bile četrte igre najbolj množične doslej. Prvič po Ivančni gorici novembra 1981 je v skupni uvrstitvi spet zastopanih vseh enajst ekip, pa čeprav je Delovna skupnost sozda spravila skupaj eno samo ekipo — oziroma tričetrt ekipe, saj so kegljali le trije kegljači in sozdu za zadnje mesto prikegljali eno točko. Delovna skupnost sozda je k množičnosti športnih iger dala svoj simbolični prispevek, zato pa v večini naših organizacij za rekreacijo kar lepo skrbijo, tako da v vseh konkurencah sodeluje vsako leto več ekip.

Organizacija je bila dobra, čeprav so se športniki, ki so prišli iz drugih krajev, v začetku malce težko znašli (oznake so sicer bile, vendar jih ni bilo dovolj za tiste, ki Ljubljane ne poznajo) in čeprav se je zaključek začel s polurno zamudo (zato pa so organizatorji uspeli razmnožiti bilten s končnimi rezultati).

Na koncu moram poudariti, da je bilo vzdušje na igrah res dobro. Dejstvo je, da so se na teh igrah spletle že mnoge prijateljske vezi med športniki iz različnih organizacij. O tem se lahko prepriča vsak, ki se udeleži kakšne tekme ali posedi s športniki v jedilnici po kosilu.

O tem je povedal lepo misel glavni direktor celjske Klime Lojze Zupanc. Poleg Sama Poljanška iz Promonta in Emila Zelka iz Panonije tudi nastopata (prvi igra ping pong, drugi keglja), je Zupanc edini direktor, ki redno spremlja »svojo« ekipo na igre. Vprašal sem ga, če misli, da je ta podpora, ki jo daje športnikom, povezana z njihovimi tremi zaporednimi zmagami.

»Ne,« se je zasmejal. »Nobene zveze tu ni. Res pa je, da v naši organizaciji dajemo podporo športnemu udejstvovanju, ker menimo, da koristno tudi za timsko delo. Šport, planinstvo namreč brez dvoma pozitivno vplivata na vzdušje v kolektivu. Če pogledam te sozdove športne igre, vidim, da spoznamo mnogo ljudi iz drugih organizacij in ti osebni stiki nam omogočajo, da lažje sodelujemo tudi v službenih zadevah.«

Ta misel je prav gotovo povsem resnična. Podobno misel je ob zaključku izrekel predsednik organizacijskega odbora — glavni direktor Emonda Borut Gržinič: »Naše zastopanje, obnašanje in športni turnirški boji so dokazali visoko stopnjo zavesti in pripravljenosti delavcev sozda IMP, da s krepljenjem duha in telesa prispevajo k boljšim rezultatom naše sestavljene organizacije. Pokazalo se je, da nam ne gre za prestiž, temveč za uveljavitev športnega znanja in želje po skupnem uspehu ekipe. Obenem smo gradili tovariške medsebojne odnose, ki nam bodo pomagali pri vsakdanjem delu reševati probleme, ki jih kot tujci nismo uspeli prebroditi.«

Kot je običaj, so se na srečanju tudi govorili, kdo bo naslednji organizator — in glavni direktor Promonta Samo Poljanšek je športnike že povabil prihodnje leto »ali v Ljubljano na Kodeljevo ali v Koper« — na to so vsi v en glas zavpili, da bi želeli imeti naslednje športne igre v Kopru.

Čisto na koncu je organizacijski sekretar Boris Krist pozval vse navzoče »Dajmo trikrat hura za IMP« in razlegli so se trije gromki hurajiji, ki so jasno pokazali, da športniki odhajajo puščajo tekme zadovoljni in še bolj sneje povezani kot prej. Lah imajo prav, igre je treba razvijati in še širiti.

LOJZE JAVORN

Vabimo vas na seminar o obveščanju

Kot vsako leto bo Uredniški odbor IMP Glasnika tudi letos organiziral seminar o obveščanju, ki bo v torek, 20. novembra z začetkom ob 9. uri. Seminar bo v Ljubljani, v upravni stavbi na Titovi 37 — sejna soba v 3. nadstropju. Program obsega trojec:

- Vprašanja sistema obveščanja v združenem delu — kako sistem urejajo predpisi, kakšne so praktične izkušnje na tem področju.
- Oblikovanje vsebine IMP-Glasnika — vloga Odbora za obveščanje in naloge sindikalnih organizacij.
- Ogled tiskarne Ljudska pravica, kjer tiskajo IMP Glasnik.

Predavanja in razgovor bodo predvidoma od 9. do 12. ure, nato bo ogled tiskarne.

Zaželjena udeležba: Vsi, ki vas obveščanje zanima, posebej pa še sindikalni funkcionarji, saj ima sindikat pri obveščanju delavcev izredno pomembne naloge in prav tem bomo tudi namenili precej pozornosti na seminarju.

UREDNIŠKI ODBOR

Z zadnje tekme nogometnega turnirja. Emondovi nogometaši so premagali Promontove in osvojili drugo mesto. To je bila edina tekma, ko igralcev ni motil dež.

Rezultati 4. letnih iger IMP

SKUPNA UVRSTITEV

1. KLIMA	64
2. PANONIJA	49
3. IKO	47
4. PROMONT	46
5. PMI	46
6. EMOND	42
7. IZIP	35
8. TIO	24
9. LIVAR	21
10. KLIMAT	10
11. DS SOZD	1

Opomba: Promont je ob enakem številu bolje uvrščen ker ni imel PMI nobene zmage v posamezni disciplini

Mali nogomet

1. PANONIJA	10
2. EMOND	9
3. PROMONT	8
4. KLIMA	7
5. LIVAR	6
6. PMI	5
7. IZIP	4
8. IKO	3
9. TIO	2
10. KLIMAT	1

Odbojka-ženske

1. KLIMA	6
2. PMI	5
3. PROMONT	4
4. IKO	3
5. PANONIJA	2
6. EMOND	1

Odbojka-moški

1. IZIP	8
2. KLIMA	7
3. PMI	6
4. IKO	5
5. PANONIJA	4
6. PROMONT	3
7. EMOND	2
8. LIVAR	1

Namizni tenis — ženske

1. PMI	4
2. KLIMA	3
4. PANONIJA	2
4. IKO	1

Namizni tenis — moški

1. TIO	9
2. IKO	8
3. KLIMA	7
4. IZIP	6
5. PROMONT	5
6. KLIMAT	4
7. PMI	3
8. PANONIJA	2
9. EMOND	1

Kegljanje — ženske

1. PROMONT	7
2. KLIMA	6
3. IKO	5
4. PANONIJA	4
5. PMI	3
6. EMOND	2
7. LIVAR	1

Kegljanje — moški

1. PROMONT	10
2. PMI	9
3. PANONIJA	8
4. IKO	7
5. KLIMA	6
6. EMOND	5
7. LIVAR	4
8. IZIP	3
9. KLIMAT	2
10. DS SOZD	1

Streljanje — ženske

1. KLIMA	5
2. PANONIJA	4
3. IKO	3
4. EMOND	2
5. PMI	1

Streljanje — moški

1. PANONIJA	8
2. KLIMA	7
3. IZIP	6
4. TIO	5
5. IKO	4
6. EMOND	3
7. PMI	2
8. PROMONT	1

Šah

1. EMOND	8
2. PMI	7
3. LIVAR	6
4. KLIMA	5
5. IZIP	4
6. PANONIJA	3
7. IKO	2
8. TIO	1

Balinanje

1. EMOND	9
2. PROMONT	8
3. TIO	7
4. IKO	6
5. KLIMA	5
6. IZIP	4
7. LIVAR	3
8. PANONIJA	2
9. PMI	1

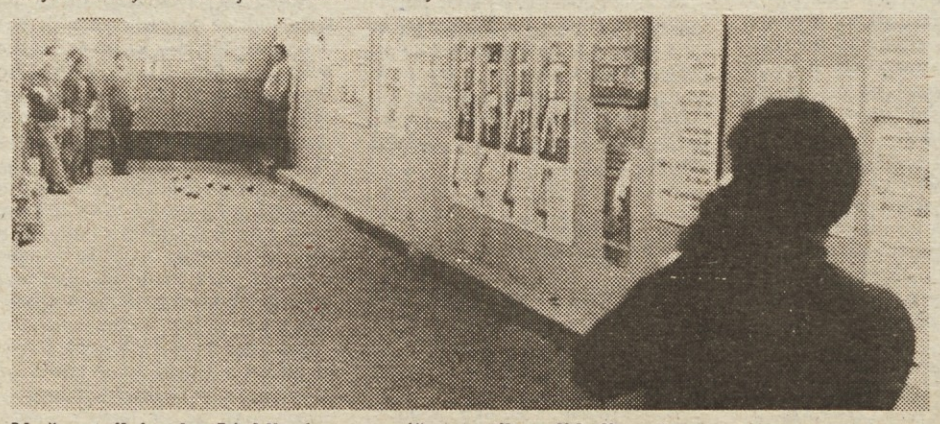

Na športnih igrah v Ljubljani so se prvič pomerile tudi balinarske reprezentance delovnih organizacij. Zmagali so gostitelji — ekipa Emonda.

SMEH JE ZDRA

Globoki — plitvi žep

»Pozdravljena Zofka!«

»Ali si že bila na Celjskem obrtnem sejmu?«

»Kje pa. Saj bi šla, pa ne vem, če bo tozd tudi meni plačal vstopnico in parkiranje kakor na katerim vodilnim.«

»Parkiranje tudi?«

»Da, saj je od firme do sejma 500 m, toliko bom pešačila.«

SAMOUPRAVLJALK